

An Bhruiséil, 5 Nollaig 2024
(OR. en)

16525/24

**Comhad Idirinstitiúideach:
2024/0258(COD)**

LIMITE

**ELARG 177
COEST 703
CADREFIN 212
FIN 1098
ECOFIN 1466
BUDGET 67**

NÓTA MAIDIR LE MÍR "I/A"

ó:	Ardrúnaíocht na Comhairle
chuig:	Coiste na mBuanionadaithe/An Chomhairle
Uimh. an doic. roimhe seo:	14449/24
Uimh. an doic. ón gCoim.:	COM(2024) 469 final
Ábhar:	Togra le haghaidh RIALACHÁN Ó PHARLAIMINT NA hEORPA AGUS ÓN gCOMHAIRLE maidir le bunú na Saoráide Athchóiriúcháin agus Fáis do do Phoblacht na Moldóive

I. CÚLRA/RÉAMHRÁ

1. An 10 Deireadh Fómhair 2024, chuir an Coimisiún faoi bhráid na Comhairle agus Pharlaimint na hEorpa togra le haghaidh Rialachán ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle maidir le bunú na Saoráide Athchóiriúcháin agus Fáis do Phoblacht na Moldóive¹.
2. Tá an dréachtrialachán bunaithe ar Airteagal 212 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh (CFAE) (an gnáthnós imeachta reachtach).
3. Phléigh Meitheal COELA an togra ag na cruinnithe a bhí aige an 18 agus an 23 Deireadh Fómhair agus an 6, an 20 agus an 27 Samhain agus thángthas ar chomhaontú maidir leis an téacs atá san Iarscríbhinn a ghabhann leis an nóta seo.

¹ 14449/2024 INIT

4. I bParlaimint na hEorpa, is ar an gCoiste um Ghnóthaí Eachtracha (AFET) agus ar an gCoiste um Buiséid (BUDG) atá an phríomhfhreagracht. Ceapadh Siegfried Mureşan (PPE) agus Sven Mikser (S&D), faoi seach, ina rapóirtéirí. Táthar ag súil go nglacfar a dtuarascáil ag tús na bliana seo chugainn.

II. CONCLÚID

5. Iarrtar ar Choiste na mBuanionadaithe, dá bhrí sin, an méid a leanas a dhéanamh:
- (a) a dhearbhu go bhfuiltear ar aon fhocal maidir le téacs an chur chuige ghinearálta, mar a leagtar amach san iarscríbhinn a ghabhann leis an nóta seo é, agus
 - (b) a mholadh don Chomhairle teacht ar chur chuige ginearálta mar a leagtar amach san iarscríbhinn a ghabhann leis an nóta seo é, trí bhíthin nóta maidir le mír ‘A’ i gceann de na cruinnithe a bheidh aici amach anseo, le go mbeidh an Uachtaránacht in ann an chaibidlíocht a sheoladh.
-

Togra le haghaidh

RIALACHÁN Ó PHARLAIMINT NA hEORPA AGUS ÓN gCOMHAIRLE
maidir le bunú na Saoráide Athchóiriúcháin agus Fáis do Phoblacht na Moldóive

TÁ PARLAIMINT NA hEORPA AGUS COMHAIRLE AN AONTAIS EORPAIGH,
Ag féachaint don Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh, agus go háirithe Airteagal 212 de,
Ag féachaint don togra ón gCoimisiún Eorpach,
Ag gníomhú dóibh i gcomhréir leis an ngnáthnós imeachta reachtach,
De bharr an mhéid seo a leanas:

- (1) Tá an tAontas fothaithe ar luachanna dá dtagraítear in Airteagal 2 den Chonradh ar an Aontas Eorpach (CAE), lena n-áirítear an daonlathas, an smacht reachta agus meas ar chearta an duine. Is cuid iad na luachanna sin de na critéir aontachais a bunaíodh ag an gComhairle Eorpach i gCóbanhávan i mí an Mheithimh 1993 ('critéir Chóbanhávan'), arb ionann iad agus na coinníollacha incháilitheachta do bhallraíocht an Aontais,
- (2) Tá an próiseas um méadú bunaithe ar chritéir sheanbhunaithe, ar choinníollacht chothrom agus dhian agus ar phrionsabal na dtuillteanas dílis. Is ríthábhachtach i gcónaí tiomantas daingean don chur chuige 'bunphrionsabail ar dtús', lena n-éilítear béim láidir ar an smacht reachta, ar chearta bunúsacha, ar fheidhmiú na n-institiúidí daonlathacha agus ar athchóiriú an riaracháin phoiblí, agus ar chritéir eacnamaíocha. Tá an dul chun cinn ag brath ar chur chun feidhme na n-athchóirithe is gá ag Poblacht na Moldóive (dá ngairtear 'an Mholdóiv' anseo feasta) chun ailíniú le *acquis* an Aontais,

- (3) Léirigh cogadh foghach na Rúise ar an Úcráin freisin gur infheistíocht gheostraitéiseach sa tsíocháin, sa tslándáil agus sa chobhsaíocht é an méadú. Tá an tAontas tiomanta go hiomlán agus go haonchiallach do pheirspictíocht na Moldóive maidir le ballraíocht san Aontas. Is léiriú láidir é treoshuíomh agus tiomantas na Moldóive i leith an Aontais ar a rogha straitéiseach agus ar a háit i bpobal luachanna. Is gá conair na Moldóive i dtreo an Aontais a bheith fréamhaithe go daingean i ndul chun cinn inláimhsithe agus nithiúil i leith athchóirithe,
- (4) Is chun leasa choitinn an Aontais agus na Moldóive dul chun cinn a dhéanamh leis na hathchóirithe ar a gcórais pholaitiúla, dhlíthiúla agus eacnamaíocha d'fhonn ballraíocht a bhaint amach san Aontas amach anseo agus tacú lena próiseas aontachais. Bíonn tionchar cumhachtach claochlaitheach ar stát de dhroim na féidearthachta go mbainfear ballraíocht san Aontas amach, rud a chothaíonn athruithe dearfacha daonlathacha, polaitiúla, eacnamaíocha agus sochaíocha **agus a rannchuidíonn le hathléimneacht na Moldóive a neartú,**
- (5) Is gá roinnt de na buntáistí a bhaineann le ballraíocht san Aontas a thabhairt chun cinn roimh aontachas. Tá cóineasú eacnamaíoch i gcroílár na dtairbhí sin. Faoi láthair, tá cóineasú na Moldóive i dtéarmaí OTI per capita arna shloinneadh ina chaighdeán cumhachta ceannaigh fós íseal ag 29 % de mheán an Aontais, agus níl dul chun cinn tapa go leor á dhéanamh aige,
- (6) De réir mar a cuireadh tús leis an gcaibidlíocht aontachais leis an Moldóiv i mí an Mheithimh 2024, tá sé tábhachtach an tacaíocht [...] **is gá a chur ar fáil** do chonair aontachais na Moldóive. Tugtar **an tacaíocht sin** go leibhéil atá inchomparáide le tíortha eile is iarrthóirí atá i mbun caibidlíocht aontachais agus chun acmhainní comhréireacha a áirithiú.
- (6(a)) Ba cheart é a bheith d'aidhm ag an tSaoráid tacú leis an Moldóiv aghaidh a thabhairt ar dhúshláin shuntasacha, go háirithe a mhéid a bhaineann leis an ngeilleagar, fuinneamh, bia, slabhraí luacha, a eascraíonn as cogadh foghach na Rúise ar an Úcráin agus as gníomhaíochtaí hibrídeacha i gcoinne na Moldóive féin.**

- (7) Chun an Plean Fáis don Mholdóiv a chur chun feidhme tá gá leis an gcistiú iomchuí faoi ionstraim maoinithe thiomnaithe nua, an tSaoráid chun cúnamh a thabhairt don tír athchóirithe le haghaidh fás eacnamaíoch inbhuanaithe a chur chun feidhme agus dul chun cinn a dhéanamh maidir leis na bunphrionsabail.
- (8) Chun spriocanna an Phlean Fáis don Mholdóiv a bhaint amach, ba cheart, a mhéid a bhaineann le réimsí infheistíochta, béim ar leith a leagan ar earnálacha ar dócha go bhfeidhmeoidh siad mar phríomhiolraitheoirí don fhorbairt shóisialta agus eacnamaíoch: nascacht, lena n-áirítear iompar inbhuanaithe, dícharbónú, fuinneamh, **an talmhaíocht agus an tionscal bia, forbairt tuaithe**, aistrithe glasa agus digiteacha, chomh maith le hoideachas agus forbairt scileanna, agus béim ar leith á leagan ar an óige.
- (9) Ba cheart don tSaoráid cur leis an gClár Oibre Comhlachais leis an Moldóiv agus le hobair an Phlean Eacnamaíoch agus Infheistíochta do Chomhpháirtíocht an Oirthir sa Mholdóiv a bhí i gceannas ar infheistíochtaí in earnálacha criticiúla amhail nascacht, éifeachtúlacht fuinnimh, forbairt gnó agus iomaíochas.
- (10) Tá bonneagar iompair inbhuanaithe ríthábhachtach chun feabhas a chur ar an nascacht idir an Mholdóiv agus an tAontas. Ba cheart dó rannchuidiú le comhtháthú na Moldóive i ngréasán iompair an Aontais. Sa ghréasán tras-Eorpach iompair (TEN-T) athbhreithnithe, leathnaigh an Coimisiún Conair Iompair Eorpach Mhuir Bhailt – na Mara Duibhe – na Mara Aeigéice chun na Moldóive. Is é gréasán TEN-T an tagairt chun bonneagar iompair inbhuanaithe a chistiú, lena n-áirítear le haghaidh modhanna iompair atá neamhdhíobhálach don chomhshaol, amhail iarnróid, chomh maith le digitiú an iompair.

- (11) Ba cheart don tSaoráid tacú le hinfheistíochtaí agus le hathchóirithe lena gcuirtear chun cinn conair na Moldóive i dtreo chlaohlú digiteach an gheilleagair agus na sochaí i gcomhréir le fíis an Aontais do 2030 a cuireadh i láthair sa teachtaireacht ón gCoimisiún dar teideal ‘Compás Digiteach 2030: an modh Eorpach le haghaidh na Deacáide Digití’, lena gcothaítear geilleagar digiteach cuimsitheach a théann chun tairbhe do na saoránaigh uile. Ba cheart don tSaoráid féachaint le gnóthú chuspóirí ginearálta agus spriocanna digiteacha na Moldóive maidir leis an Aontas a éascú. Mar a leag an Coimisiún amach i dteachtaireacht uaidh an 15 Meitheamh 2023, dar teideal ‘Cur chun feidhme an Bhosca Uirlisí cibearshlándála 5G’, ba cheart an Bosca Uirlisí cibearshlándála 5G a bheith ina thagairt maidir le cistiú ón Aontas chun slándáil, athléimneacht, agus cosaint shláine thionscadail bonneagair dhigitigh sa réigiún a áirithiú.
- (12) Ba cheart an tacaíocht faoin tSaoráid a chur ar fáil chun cuspóirí ginearálta agus sonracha a chomhlíonadh, cuspóirí atá bunaithe ar chritéir bhunaithe agus lena mbaineann coinníollacha soiléire íocaíochta. Ba cheart na cuspóirí ginearálta agus sonracha sin a shaothrú ar bhealach comhlántach. Ba cheart don tSaoráid tacú leis an bpróiseas um méadú trí dhlús a chur leis an ailíniú le luachanna, dlíthe, rialacha, caighdeáin, beartais agus cleachtais an Aontais (*‘acquis’*) d’fhonn ballraíocht a ghlacadh san Aontas, dlús a chur le comhtháthú forásach na Moldóive i margadh aonair an Aontais, agus dlús a chur lena cóineasú socheacnamaíoch leis an Aontas. Ba cheart don tSaoráid dea-chaidreamh comharsanachta a chothú freisin.
- (13) Chomh maith le borradh a chur faoin gcóineasú socheacnamaíoch, ba cheart don an tSaoráid freisin cuidiú le dlús a chur le hathchóirithe a bhaineann le bunphrionsabail an phróisis um méadú lena n-áirítear an smacht reachta, cearta bunúsacha, *inter alia*, cearta dídeanaithe, cearta daoine ar de mhionlaigh iad, lena n-áirítear mionlaigh náisiúnta agus Romaigh, chomh maith le cearta daoine leispiacha, aeracha, déghnéasacha, trasinscneacha agus idirghnéasacha (LADTI). Ba cheart di feabhas a chur ar fheidhmiú na n-institiúidí daonlathacha, na riarachán poiblí agus na réimsí seo a leanas freisin; soláthar poiblí, rialú státhabhrach agus bainistíocht airgeadais phoiblí; an comhrac in aghaidh gach cineál éillithe agus coireachta eagraithe; oideachas agus oiliúint ar ardchaighdeán chomh maith le beartais fostaíochta; cuspóirí aistrithe ghlais, aeráide agus comhshaoil na tíre.

- (14) Ba cheart don tSaoráid sin cuidiú leis an Moldóiv agus í ag ullmhú do bhallraíocht san Aontas agus i gcomhréir leis an modheolaíocht um méadú atá ann cheana¹.
- (15) Ba cheart don tSaoráid an tIdirphlé Eacnamaíoch agus Airgeadais atá ann cheana a chomhlánú gan a raon feidhme a chur i mbaol, lena bhfeabhsófar, dá bhrí sin, an comhtháthú eacnamaíoch agus faireachas iltaobhach an Aontais a dhéantar ar bheartais eacnamaíocha a ullmhú.
- (16) Leis an tSaoráid, ba cheart prionsabail éifeachtacht na forbartha a chur chun cinn, agus urraim á tabhairt don bhreisíocht agus don chomhlántacht leis an tacaíocht a sholáthraítear faoi chlár agus ionstraimí eile de chuid an Aontais agus iarracht a dhéanamh dúbailt a sheachaint agus sineirgí a áirithiú idir cúnamh faoin Rialachán seo agus cúnamh eile, lena n-áirítear pacáistí comhtháite airgeadais ina bhfuil maoiniú onnmhairiúcháin agus forbartha araon arna sholáthar ag an Aontas, ag na Ballstáit, ag tríú tíortha, ag eagraíochtaí agus eintitis iltaobhacha agus réigiúnacha.
- (17) I gcomhréir le prionsabal na gcomhpháirtíochtaí cuimsitheacha, ba cheart don Choimisiún a dhícheall a dhéanamh chun a áirithiú go rachfar i gcomhairle go cuí leis na páirtithe leasmhara ábhartha sa Mholdóiv, lena n-áirítear comhpháirtithe sóisialta agus eagraíochtaí na sochaí sibhialta, agus go mbeidh rochtain thráthuil acu ar fhaisnéis ábhartha chun go mbeidh siad in ann ról fóinteach a bheith acu le linn cheapadh agus chur chun feidhme na gclár agus na bpróiseas gaolmhar faireacháin.
- (18) Ba cheart cúnamh teicniúil, chomh maith le cúnamh comhair trasteorann, a sholáthar chun tacú le cuspóirí na Saoráide seo agus chun acmhainneachtaí ábhartha na Moldóive a neartú chun an Clár Oibre Athchóiriúcháin a chur chun feidhme.
- (19) Leis an tSaoráid, ba cheart comhsheasmhacht agus tacaíocht a áirithiú le haghaidh chuspóirí ginearálta ghníomhaíocht sheachtrach an Aontais mar a leagtar síos in Airteagal 21 de CAE, lena n-áirítear urraim do chearta bunúsacha mar a chumhdaítear i gCairt um Chearta Bunúsacha an Aontais Eorpaigh. Ba cheart di, go háirithe, a áirithiú go ndéanfar cearta an duine agus an smacht reachta a chosaint agus a chur chun cinn.

¹ COM(2020) 57 final

- (20) Leis an tSaoráid, ba cheart borradh a chur faoin nuálaíocht, faoin taighde agus faoin gcomhar idir institiúidí acadúla agus lucht an tionscail chun tacú leis an aistriú glas agus leis an aistriú digiteach, tionscail áitiúla a chur chun cinn agus béim ar leith á leagan ar mhicrifhiontair, ar fhiontair bheaga agus mheánmhéide agus ar ghnólachtaí nuathionscanta atá bunaithe go háitiúil;
- (21) Ba cheart don Mholdóiv tiomantas inchreidte do luachanna Eorpacha a léiriú, lena n-áirítear trína hailíniú le Comhbheartas Eachtrach agus Slándála an Aontais, lena n-áirítear bearta sriantacha an Aontais.
- (22) Agus an tSaoráid á cur chun feidhme, ba cheart uathriail straitéiseach an Aontais agus leasanna straitéiseacha an Aontais agus a Bhallstát agus na luachanna ar a bhfuil an tAontas fothaithe a chur san áireamh.
- (23) Le gníomhaíochtaí faoin tSaoráid ba cheart tacú le dul chun cinn maidir le caighdeáin shóisialta, aeráide agus chomhshaoil an Aontais, agus tacú le dul chun cinn maidir le Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe na Náisiún Aontaithe, le Comhaontú Pháras a glacadh faoi Chreat-Choinbhinsiún na Náisiún Aontaithe ar an Athrú Aeráide, le Coinbhinsiún na Náisiún Aontaithe maidir leis an mBithéagsúlacht agus le Coinbhinsiún na Náisiún Aontaithe chun an Gaineamhlú a Chomhrac agus níor cheart di rannchuidiú le díghrádú comhshaoil ná díobháil a dhéanamh don chomhshaoil ná don aeráid. Ba cheart bearta arna gcistiú faoin tSaoráid a bheith i gcomhréir le Pleananna Fuinnimh agus Aeráide na Moldóive, lena Rannchuidiú arna Chinneadh go Náisiúnta agus lena n-uailmhian aeráidneodracht a bhaint amach faoi 2050. Ba cheart an tSaoráid a bheith ina cuidiú leis an maolú ar an athrú aeráide agus leis an gcumas oiriúnú dá éifeachtaí díobhálacha, agus athléimneacht in aghaidh an athraithe aeráide a chothú. Go háirithe, ba cheart don chistiú faoin tSaoráid an t-aistriú i dtreo geilleagar atá dícharbónaithe, aeráidneodrach, aeráid-díonach agus ciorclach a chur chun cinn.

- (24) Ba cheart cur chun feidhme an Rialacháin seo a bheith bunaithe ar phrionsabail an chomhionannais agus an neamh-idirdhealaithe, de réir mar a fhorléirítear iad i straitéisí Aontas an Chomhionannais. Ba cheart, leis an Rialachán, comhionannas inscne agus príomhshruthú inscne a chur chun cinn agus a chur chun tosaigh, rannpháirtíocht fhóinteach na mban i bpróisis chinnteoireachta agus cumhachtú na mban agus na gcailíní a áirithiú, agus ba cheart féachaint ann go ndéanfar **dul chun cinn agus teachtadh iomlán chearta an duine do mhná agus do chailíní** [...] a chosaint agus a chur chun cinn, chomh maith le foréigean in aghaidh na mban agus foréigean baile a chosc agus a chomhrac, agus Pleananna Gníomhaíochta AE ábhartha maidir le hInscne agus conclúidí ábhartha ón gComhairle agus coinbhinsiúin idirnáisiúnta á gcur san áireamh. Thairis sin, ba cheart an Rialachán seo a chur chun feidhme agus lánurraim á tabhairt do Chólún Eorpach na gCearta Sóisialta, lena n-áirítear maidir le cosaint leanaí agus cearta saothair. Ba cheart cur chun feidhme na Saoráide a bheith i gcomhréir le Coinbhinsiún na Náisiún Aontaithe ar Chearta Daoine faoi Mhíchumas agus leis an bprótacal a ghabhann leis, agus ba cheart inrochtaineacht ina cuid infheistíochtaí agus cúnamh teicniúil a áirithiú, i gcomhréir le Treoir (AE) 2019/882 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle.

(25) Mar léiriú ar an gComhaontú Glas don Eoraip mar straitéis fáis inbhuanaithe na hEorpa agus ar a thábhachtaí atá sé aghaidh a thabhairt ar chuspóirí aeráide agus bithéagsúlachta i gcomhréir le gealltanais an Chomhaontaithe Idirinstitiúidigh, ba cheart an tSaoráid a bheith ina rannchuidiú le baint amach na sprice foriomláine 30 % de chaiteachas buiséadach an Aontais lena dtacaítear le cuspóirí aeráide agus 7.5 % in 2024 agus 10 % in 2026 agus 2027 le cuspóirí bithéagsúlachta. Ba cheart 37 % ar a laghad den tacaíocht airgeadais neamh-inaisíoctha, lena n-áirítear soláthar, a chuirtear ar fáil do thionscadail infheistíochta arna bhformheas faoi Ardán Infheistíochta an Bheartais Comharsanachta, ceann de na hardáin réigiúnacha infheistíochta dá dtagraítear in Airteagal 32 de Rialachán (AE) 2021/947², a bheith ag rannchuidiú le cuspóirí aeráide. Ba cheart an méid sin a ríomh trí úsáid a bhaint as marcóirí Rio de réir na hoibleagáide chun maoiniú idirnáisiúnta aeráide an Aontais a thuairisciú don ECFE, chomh maith le comhaontuithe nó creataí idirnáisiúnta eile. Chomh luath le mí an Mheithimh 2025, déanfar comhéifeachtaí aeráide an Aontais, is infheidhme ar fud na gelár uile faoi Chreat Airgeadais Ilbhliantúil (CAI) 2021-2027 agus a leagtar amach i nDoiciméad Inmheánach Oibre de chuid an Choimisiúin dar teideal *Climate Mainstreaming Architecture in the 2021-2027 Multiannual Financial Framework* [Ailtireacht Príomhshruthaithe Aeráide i gCreat Airgeadais Ilbhliantúil 2021-2027] (SWD(2022) 225), a chur i bhfeidhm freisin maidir le caiteachas aeráide faoi Cheannteideal 6 CAI ('an Chomharsanacht agus an Domhan'). Beidh an tSaoráid ag teacht le cur chuige ionstraimí eile Cheannteideal 6, chun tuairisciú comhsheasmhach aeráide a áirithiú sa réigiún. Ba cheart don tSaoráid tacú le gníomhaíochtaí lena n-urramófar go hiomlán caighdeáin agus tosaíochtaí aeráide agus comhshaoil an Aontais agus an prionsabal 'gan dochar suntasach a dhéanamh' de réir bhrí Airteagal 17 de Rialachán (AE) 2020/852 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle (6).

²

[...]

**Rialachán (AE) 2021/947 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 9 Meitheamh 2021 lena mbunaítear an Ionstraim um Chomharsanacht, Forbairt agus Comhar Idirnáisiúnta – An Eoraip Dhomhanda, lena leasaítear agus lena n-aisghairtear Cinneadh Uimh. 466/2014/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle agus lena n-aisghairtear Rialachán (AE) 2017/1601 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle agus Rialachán (CE, Euratom) Uimh. 480/2009 ón gComhairle, IO L 209, 14.6.2021.
ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj>.**

- (26) Déantar tionscadail a fhorfhéas faoi Ardán Infheistíochta an Bheartais Comharsanachta tar éis don Choimisiún measúnú a dhéanamh orthu agus faoi réir tuairim dhearfach ó na Ballstáit ar Bhord Ardán Infheistíochta an Bheartais Comharsanachta.
- (27) Ba cheart don Choimisiún, i gcomhar leis na Ballstáit agus leis an Moldóiv, comhlíonadh, comhleanúnachas, comhsheasmhacht agus comhlántacht, trédhearcacht agus cuntasacht mhéadaithe a áirithiú agus cúnamh á sholáthar, lena n-áirítear trí chórais rialaithe inmheánaigh iomchuí agus beartais frithchalaíse iomchuí a chur chun feidhme. Ba cheart an tacaíocht faoin tSaoráid a chur ar fáil faoi na réamhchoinníollacha go ndéanfaidh an Mholdóiv sásraí daonlathacha éifeachtacha a chaomhnú agus a urramú, lena n-áirítear córas parlaiminteach ilpháirtí, saorthoghcháin chóra, na meáin **saora, neamhspleácha agus** iolraíocha, breithiúnacht neamhspleách agus an smacht reachta, agus go ndéanfaidh sí urraim d'oibleagáidí uile chearta an duine a ráthú, lena n-áirítear cearta daoine ar de ghrúpaí mionlaigh iad.
- (28) Ba cheart tacú leis an tSaoráid le hacmhainní ón Ionstraim um Chomharsanacht, Forbairt agus Comhar Idirnáisiúnta – an Eoraip Dhomhanda arb éard atá iontu EUR 420 milliún agus uasmhéid EUR 1 500 milliún in iasachtaí le haghaidh na tréimhse 2025-2027. Leis an méid sin, ba cheart an soláthar 9 % is gá a chumhdach le haghaidh na n-iasachtaí arb éard atá iontu EUR 135 mhiliún, tacaíocht arna soláthar ag an Aontas le haghaidh tionscadail arna bhformhéas faoi Ardán Infheistíochta an Bheartais Comharsanachta, dá dtagraítear in Airteagal 18(2), agus tacaíocht chomhlántach, lena n-áirítear tacaíocht d'eagraíochtaí na sochaí sibhialta agus cúnamh teicniúil. Ba cheart an tacaíocht neamh-inaisíoctha a mhaoiniú ón imchlúdach a leithdháileadh ar chlár geografach na Comharsanachta faoi Airteagal 6(2), pointe (a), de Rialachán (AE) 2021/947. Ba cheart feidhm a bheith ag na forálacha uile faoi Rialachán (AE) 2021/947 mura luaitear a mhalairt sa Rialachán seo. Tá an tSaoráid atá beartaithe bunaithe go dlúth ar an tSaoráid Athchóirithe agus Fáis le haghaidh na mBalcán Thiar.

- (28a) Ba cheart an tacaíocht neamh-inaisíoctha a mhaoiniú ón imchlúdach a leithdháileadh ar chlár geografach na Comharsanachta faoi Airteagal 6(2), pointe (a), de Rialachán (AE) 2021/947, go háirithe ón leithdháileadh airgeadais do Chomharsanacht an Oirthir.**
- (29) Cinntí maidir leis an scaoileadh dá dtagraítear in Airteagal 19(3) le haghaidh na tacaíochta i bhfoirm iasachtaí, ba cheart iad a ghlacadh sa tréimhse ón 1 Eanáir 2025 go dtí an 30 Meitheamh 2029. Áirítear ar an dáta deiridh sin an t-am is gá don Choimisiún chun meastóireacht a dhéanamh ar chomhlíonadh rathúil na gcoinníollacha tacaíochta lena mbaineann agus chun an cinneadh maidir le scaoileadh ina dhiaidh sin a ghlacadh.
- (30) Chun gearáil thacaíocht airgeadais an Aontais a uasmhéadú chun infheistíocht bhreise a mhealladh, agus chun rialú an Aontais ar an gcaiteachas a áirithiú, ba cheart na hinfheistíochtaí a thacaíonn leis an gClár Oibre Athchóiriúcháin a chur chun feidhme trí Ardán Infheistíochta an Bheartais Comharsanachta. Ba cheart don Mholdóiv 25 % ar a laghad de mhéid na hiasachta a scaoiltear don Mholdóiv a chur ar fáil do thionscadail infheistíochta arna bhformheas faoi Ardán Infheistíochta an Bheartais Comharsanachta. Tá sé sin sa bhreis ar an tacaíocht neamh-inaisíoctha a sholáthraíonn an tAontas do na tionscadail sin.
- (31) Níor cheart an dlíteanas airgeadais ó iasachtaí faoin tSaoráid a bheith ina chuid de mhéid na Ráthaíochta do Ghníomhaíochtaí Seachtracha de réir bhrí Airteagal 31(4) de Rialachán (AE) 2021/947 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle.
- (32) Ba cheart feidhm a bheith ag rialacha airgeadais cothrománacha arna nglacadh ag Parlaimint na hEorpa agus an Chomhairle ar bhonn Airteagal 322 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh (CFAE) maidir leis an Rialachán seo. Leagtar síos na rialacha sin i Rialachán (AE, Euratom) 2024/2509 agus cinntear leo go háirithe an nós imeachta maidir leis an mbuiséad a bhunú agus a chur chun feidhme faoi bhainistíocht dhíreach agus indíreach trí dheontais, soláthar, cúnamh airgeadais, oibríochtaí measctha agus aisíocaíocht saineolaithe seachtracha, agus déantar foráil leo maidir le seiceálacha ar fhreagracht na ngníomhaithe airgeadais.

- (33) Ba cheart foráil a dhéanamh maidir le srianta incháilitheachta i nósanna imeachta dámhachtana faoin tSaoráid, i gcás inarb ábhartha, mar gheall ar chineál sonrach na gníomhaíochta nó i gcás ina mbeadh tionchar ag an ngníomhaíocht ar an tslándáil nó ar an ord poiblí.
- (34) Chun cur chun feidhme éifeachtúil na Saoráide a áirithiú, lena n-áirítear comhtháthú na Moldóive i slabhraí luacha Eorpacha a éascú, ba cheart na soláthairtí agus na hábhair uile a mhaoinítear agus a sholáthraítear faoin tSaoráid seo a bheith de thionscnamh na mBallstát, na Moldóive, tíortha is iarrthóirí agus páirtithe conarthacha sa Chomhaontú maidir leis an Limistéar Eorpach Eacnamaíoch agus tíortha a sholáthraíonn leibhéal tacaíochta don Mholdóiv atá inchomparáide leis an leibhéal a sholáthraíonn an tAontas, agus méid a ngeilleagair á chur san áireamh, agus a mbunaíonn an Coimisiún rochtain chómhálartach ar chúnamh seachtrach sa Mholdóiv ina leith, ach amháin mura féidir na soláthairtí agus na hábhair a fháil faoi choinníollacha réasúnacha in aon cheann de na tíortha sin.
- (35) Ba cheart Comhaontú Saoráide a thabhairt i gcrích leis an Moldóiv chun prionsabail an chomhair airgeadais idir an tAontas agus an Mholdóiv a bhunú, agus chun sonrú a dhéanamh ar na sásraí is gá a bhaineann le cistiú ón Aontas faoin tSaoráid a rialú agus chun maoirseacht, faireachán, meastóireacht, tuairisciú agus iniúchadh a dhéanamh air, rialacha maidir le cánacha, dleachtanna agus muirir agus bearta chun neamhrialtachtaí, calaois, éilliú agus coinbhleachtaí leasa a chosc, a bhrath, a imscrúdú agus a cheartú. Dá bhrí sin, ba cheart comhaontú iasachta a thabhairt i gcrích leis an Moldóiv freisin ina leagtar amach forálacha sonracha maidir le bainistiú agus cur chun feidhme an chistithe a sholáthraítear i bhfoirm iasachtaí. Ba cheart an Comhaontú Saoráide agus an comhaontú iasachta araon a tharchur chuig Parlaimint na hEorpa agus chuig an gComhairle[...].
- (36) Tríd an gComhaontú Saoráide, ba cheart oibleagáid a chur ar an Moldóiv a áirithiú go mbaileofar sonraí, agus go mbeidh rochtain orthu, i gcomhréir le prionsabail an Aontais i ndáil le cosaint sonraí agus i gcomhréir leis na rialacha is infheidhme maidir le cosaint sonraí, mar aon le sonraí leormhaithe ar dhaoine agus eintitis a fhaigheann cistiú, lena n-áirítear faisnéis faoi úinéireacht thairbhiúil, chun an Clár Oibre Athchóiriúcháin a chur chun feidhme.

- (37) Ba cheart sraith chomhleanúnach thosaíochta d'athchóirithe spriocdhírithe agus tosaíochtaí a bhaineann le hinfheistíocht sa Mholdóiv ('an Clár Oibre Athchóiriúcháin') a bheith mar bhonn taca le cur chun feidhme na Saoráide, lena soláthrófar creat chun borradh a chur faoin bhfás socheacnamaíoch inbhuanaithe cuimsitheach, agus é curtha in iúl agus ailínithe go soiléir le ceanglais aontachais an Aontais agus le bunphrionsabail an phróisis um méadú. Beidh an Clár Oibre Athchóiriúcháin ina chreat uileghabhálach chun cuspóirí na Saoráide a bhaint amach. Ba cheart an Clár Oibre Athchóiriúcháin a ullmhú i ndlúthchomhairle leis na páirtithe leasmhara ábhartha, lena n-áirítear na comhpháirtithe sóisialta agus eagraíochtaí na sochaí sibhialta agus ba cheart a n-ionchur a léiriú. Ba cheart eisíocaíocht thacaíocht an Aontais a bheith ag brath ar chomhlíonadh na gcoinníollacha íocaíochta agus ar dhul chun cinn intomhaiste maidir le cur chun feidhme na n-athchóirithe a leagtar amach sa Chlár Oibre Athchóiriúcháin arna measúnú agus arna bhformheas go foirmiúil ag an gCoimisiún. Ba cheart scaoileadh na gcistí a struchtúrú dá réir sin, agus cuspóirí na Saoráide á léiriú.
- (38) Is éard ba cheart a bheith sa Chlár Oibre Athchóiriúcháin bearta athchóirithe spriocdhírithe agus réimsí infheistíochta tosaíochta, mar aon le coinníollacha íocaíochta i bhfoirm céimeanna intomhaiste cáilíochtúla agus cainníochtúla lena léirítear dul chun cinn sásúil nó cur i gcrích sásúil na mbeart sin, agus tráthchlár le haghaidh chur chun feidhme na mbeart sin. Ba cheart réamhliosta de thionscadail infheistíochta atá beartaithe lena gcur chun feidhme faoi Ardán Infheistíochta an Bheartais Comharsanachta a áireamh sa Chlár Oibre Athchóiriúcháin freisin. Ba cheart na céimeanna sin a phleanáil lena gcur chun feidhme tráth nach déanaí ná an 31 Nollaig 2027, cé gur cheart é a bheith indéanta cur i gcrích foriomlán na mbeart, dá dtagraíonn na céimeanna sin, a fhadú tar éis 2027 ach tráth nach déanaí ná an 31 Nollaig 2028. Ba cheart a áireamh sa Chlár Oibre Athchóiriúcháin míniú ar chóras na Moldóive chun neamhrialtachtaí, éilliú, lena n-áirítear éilliú ardleibhéil, calaois agus coinbhleachtaí leasa a chosc, a bhrath agus a cheartú go héifeachtach agus úsáid á baint as na cistí a sholáthraítear faoin tSaoráid, agus na socruithe arb é is aidhm dóibh cistiú dubailte ón tSaoráid nó ó chláir eile an Aontais chomh maith le cistiú ó dheontóirí eile a sheachaint.

- (39) Ba cheart a áireamh sa Chlár Oibre Athchóiriúcháin míniú ar an gcaoi a bhfuiltear ag dréim go rannchuideoidh na bearta leis na cuspóirí aeráide agus comhshaoil agus leis an bprionsabal ‘gan dochar suntasach a dhéanamh’, agus leis an aistriú digiteach.
- (40) Leis na bearta faoin gClár Oibre Athchóiriúcháin, ba cheart rannchuidiú le feabhas a chur ar chóras éifeachtúil bainistíochta agus rialaithe airgeadais phoiblí, sciúradh airgid, seachaint cánach, imghabháil cánach, calaois agus coireacht eagraithe agus le córas éifeachtach rialaithe Státchabhrach, agus é d’aidhm acu dálaí cothroma a áirithiú do gach gnóthas.
- (41) Ba cheart tuairisc ar na córais sin a bheith sa Chlár Oibre Athchóiriúcháin chomh maith le céimeanna sonracha a bhaineann le Caibidil 32 chun tacú leis an Moldóiv a ceanglais iniúchóireachta agus rialúcháin a thabhairt i gcomhréir le caighdeáin an Aontais. I gcás ina n-áirítear in iarraidh ar chistí a scaoileadh céim a bhaineann le Caibidil 32, dá dtagraítear in Airteagal 19(2), ní fhéadfaidh an Coimisiún cinneadh a ghlacadh lena n-údaraítear scaoileadh na gcistí ach amháin má dhéanann sé measúnú dearfach ar an gcéim sin.
- (42) Ba cheart táscairí a áireamh sa Chomhaontú Saoráide freisin chun measúnú a dhéanamh ar an dul chun cinn i dtreo bhaint amach chuspóirí ginearálta agus sonracha na Saoráide a leagtar amach sa Rialachán seo. Ba cheart na táscairí sin a bheith bunaithe ar tháscairí arna gcomhaontú go hidirnáisiúnta. Ba cheart na táscairí a bheith comhleanúnach freisin, a mhéid is féidir, leis na príomhtháscairí feidhmíochta a áirítear sa Chinneadh Cur Chun Feidhme ón gCoimisiún lena bhformheastar na Cláir Oibre Athchóiriúcháin le haghaidh na mBalcán Thiar faoi Rialachán (AE) 2024/1449 agus i gCreat Tomhais Torthaí CEFI+. Ba cheart na táscairí a bheith ábhartha, glactha, inchreidte, éasca agus láidir.

- (43) Ba cheart don Choimisiún measúnú a dhéanamh ar an gClár Oibre Athchóiriúcháin bunaithe ar an liosta critéar a leagtar amach sa Rialachán seo. Chun coinníollacha aonfhoirmeacha a áirithiú maidir leis an Rialachán seo a chur chun feidhme, ba cheart cumhachtaí cur chun feidhme a thabhairt don Choimisiún chun an Clár Oibre Athchóiriúcháin a fhormheas. **Ba cheart na cumhachtaí sin a fheidhmiú i gcomhréir le Rialachán (AE) Uimh. 182/2011 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle.** Tabharfaidh an Coimisiún aird chuí ar Chinneadh 2010/427/AE (11) ón gComhairle agus ar ról na Seirbhíse Eorpaí Gníomhaíochta Seachtraí (SEGS), i gcás inarb iomchuí.
- (44) Leis an gclár oibre de réir bhrí Airteagal 110(2) de Rialachán (AE, Euratom) 2024/2509 arna ghlacadh i gcomhréir le forálacha ábhartha Rialachán (AE) 2021/947, ba cheart na méideanna arna gcistiú ón imchlúdach a leithdháiltear ar chlár geografach na Comharsanachta faoi Airteagal 6(2), pointe (a), de Rialachán (AE) 2021/947 a chumhdach.
- (45) I bhfianaise an ghá atá le solúbthacht i gcur chun feidhme na Saoráide, ba cheart don Mholdóiv a bheith in ann iarraidh réasúnaithe a dhéanamh ar an gCoimisiún an cinneadh cur chun feidhme a leasú, i gcás nach féidir an Clár Oibre Athchóiriúcháin, lena n-áirítear coinníollacha ábhartha íocaíochta, a bhaint amach a thuilleadh, go páirteach nó go hiomlán, de bharr imthosca oibiachtúla. Ba cheart don Mholdóiv a bheith in ann iarraidh réasúnaithe a dhéanamh chun an Clár Oibre Athchóiriúcháin a leasú, lena n-áirítear trí aguisíní a mholadh, i gcás inarb ábhartha. Ba cheart don Choimisiún a bheith in ann an cinneadh cur chun feidhme a leasú.

- (46) Tríd an gComhaontú Saoráide, ba cheart oibleagáid a chur ar an Moldóiv a áirithiú go mbaileofar sonraí, agus go mbeidh rochtain orthu, i gcomhréir le prionsabail an Aontais i ndáil le cosaint sonraí agus i gcomhréir leis na rialacha is infheidhme maidir le cosaint sonraí, mar aon le sonraí leormhaithe ar dhaoine agus eintitis a fhaigheann cistiú, lena n-áirítear faisnéis faoi úinéireacht thairbhiúil, chun an Clár Oibre Athchóiriúcháin a chur chun feidhme. Ba cheart go bhféadfaí tacaíocht airgeadais a thabhairt don Chlár Oibre Athchóiriúcháin i bhfoirm iasachta. I gcomhthéacs riachtanais mhaoiniúcháin na Moldóive, is iomchuí an cúnamh airgeadais a eagrú faoin straitéis cistiúcháin éagsúlaithe dá bhforáiltear in Airteagal 224 de Rialachán (AE, Euratom) 2024/2509 agus é a bhunú mar mhodh cistiúcháin aonair ann, a bhfuil coinne leis go bhfeabhsóidh sé leachtacht bhannaí an Aontais agus tarraingteacht agus costéifeachtacht eisiúint an Aontais.
- (47) Is iomchuí iasachtaí a chur ar fáil don Mholdóiv ar théarmaí ar ardleibhéal lamháltais a mhairfidh 40 bliain ar a mhéad agus gan tús a chur le haisíocaíocht an bhunairgid roimh 2034.
- (48) Ós rud é go bhfuil na rioscaí airgeadais a bhaineann leis an tacaíocht don Mholdóiv i bhfoirm iasachtaí faoin tSaoráid inchomparáide leis na rioscaí airgeadais a bhaineann le hoibríochtaí iasachtaithe faoi Rialachán (AE) 2021/947, ba cheart soláthar don dliteanas airgeadais ó iasachtaí faoin Rialachán seo a chomhdhéanamh ag ráta 9 %, i gcomhréir le hAirteagal 214 de Rialachán (AE, Euratom) 2024/2509 agus ba cheart cistiú an tsoláthair a fháil ón imchlúdach a leithdháiltear ar chlár geografach na Comharsanachta faoi Airteagal 6(2)(a) de Rialachán (AE) 2021/947.
- (49) Chun a áirithiú go gcaitheann an Mholdóiv an cistiú ar ghnólachtaí nuathionscanta chun na chéad athchóirithe a chur chun feidhme, ba cheart rochtain a bheith aici ar suas le 7 % den mhéid iomlán dá bhforáiltear sa tSaoráid seo, tar éis tacaíocht chomhlántach a asbhaint, lena n-áirítear tacaíocht d'eagraíochtaí na sochaí sibhialta agus cúnamh teicniúil, agus soláthar d'iasachtaí, i bhfoirm réamh-mhaoinithe, faoi réir cistiú a bheith ar fáil agus na réamhchoinníollacha le haghaidh tacaíocht faoin tSaoráid a urramú.

- (50) Tá sé tábhachtach solúbthacht agus inchláraitheacht araon a ráthú maidir le tacaíocht ón Aontas a sholáthar don Mholdóiv. Ba cheart don Mholdóiv iarraidh chuí-réasúnaithe a chur isteach gach 6 mhí ar chistí a scaoileadh 2 mhí ar a dhéanaí tar éis na hamlíne maidir le comhlíonadh na gcéimeanna atá beartaithe, mar a leagtar amach sa Chinneadh Cur Chun Feidhme ón gCoimisiún lena bhformheastar an Clár Oibre Athchóiriúcháin. Chun na críche sin, ba cheart cistí faoin tSaoráid a scaoileadh de réir sceideal seasta leathbhliantúil, faoi réir cistiú a bheith ar fáil, ar bhonn iarraidh ar chistí a scaoileadh arna cur isteach ag an Moldóiv agus tar éis don Choimisiún fíorú a dhéanamh ar chomhlíonadh sásúil na gcoinníollacha ginearálta a bhaineann le cobhsaíocht macrairgeadais, le bainistíocht fhónta airgeadais phoiblí, le trédhearcacht agus formhaoirseacht an bhuiséid agus leis na coinníollacha íocaíochta ábhartha. I gcás nach gcomhlíontar coinníoll íocaíochta de réir na hamlíne táscach a leagtar síos sa chinneadh lena bhformheastar an Clár Oibre Athchóiriúcháin, d'fhéadfadh an Coimisiún scaoileadh na gcistí a chomhfhreagraíonn don choinníoll sin a choinneáil siar go hiomlán nó i bpáirt, de réir modheolaíocht maidir le híocaíochtaí páirteacha. D'fhéadfaí na cistí comhfhreagracha a coinníodh siar a scaoileadh le linn na chéad tréimhse eile chun cistí a scaoileadh agus suas le 12 mhí tar éis an sprioc-ama bhunaidh a leagtar amach san amlíne tháscach, ar choinníoll gur comhlíonadh na coinníollacha íocaíochta. Sa chéad bhliain den chur chun feidhme, ba cheart síneadh a chur leis an sprioc-am sin go 24 mhí ón measúnú diúltach tosaigh.
- (51) De mhaolú ar Airteagal 116(2) agus (5) den Rialachán Airgeadais, is iomchuí an sprioc-am íocaíochta a shocrú le haghaidh ranníocaíochtaí le buiséid stáit ag tosú ón dáta a chuirtear an cinneadh lena n-údaraítear an eisíocaíocht leis an Moldóiv in iúl agus chun íocaíocht úis mainneachtana ón gCoimisiún leis an Moldóiv a eisiamh.

- (52) Ba cheart don Choimisiún, arna iarraidh sin do Pharlaimint na hEorpa faoi chuimsiú an nós imeachta um urscaoileadh, faisnéis mhionsonraithe a sholáthar faoi chur chun feidhme bhuiséad an Aontais faoin tSaoráid, go háirithe a mhéid a bhaineann le hiniúchtaí a rinneadh, lena n-áirítear laigí a sainaithníodh agus bearta ceartaitheacha a rinneadh, agus a mhéid a bhaineann le tionscadail arna bhformheas faoi Ardán Infheistíochta an Bheartais Comharsanachta, lena n-áirítear, i gcás inarb infheidhme, méid chómhaoiniú na Moldóive chomh maith le foinsí eile ranníocaíochtaí lena n-áirítear ó ionstraimí maoiniúcháin eile de chuid an Aontais.
- (53) Faoi chuimsiú bhearta sriantacha an Aontais, arna nglacadh ar bhonn Airteagal 29 CAE agus Airteagal 215 CFAE, ní fhéadfar aon chistí nó acmhainní eacnamaíocha a chur ar fáil, go díreach nó go hindíreach, do dhaoine, d'eintitis nó do chomhlachtaí dlíthiúla ainmnithe nó chun a dtairbhe siúd. Dá bhrí sin, níor cheart don tSaoráid tacaíocht a thabhairt do na heintitis ainmnithe sin ná d'eintitis atá faoi úinéireacht nó faoi rialú acu.
- (54) Ar mhaithe le trédhearcacht agus cuntasacht, ba cheart don Mholdóiv sonraí a fhoilsiú maidir le faighteoirí deiridh a fhaigheann méideanna cistithe ar mó iad ná coibhéis EUR 50 000 go carnach le linn chur chun feidhme na n-athchóirithe agus na n-infheistíochtaí faoin tSaoráid seo.
- (55) I gcomhréir le Rialachán (AE, Euratom) 2024/2509, Rialachán (AE, Euratom) 883/2013 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle (13) agus Rialacháin (CE, Euratom) Uimh. 2988/95 (14), (Euratom, CE) Uimh. 2185/96 (15) agus (AE) 2017/1939 (16) ón gComhairle, táthar chun leasanna airgeadais an Aontais a chosaint trí bhíthin bearta comhréireacha, lena n-áirítear bearta a bhaineann le neamhrialtachtaí, calaois, éilliú, coinbhleachtaí leasa, cistiú dubailte a chosc, a bhrath, a cheartú agus a imscrúdú, agus aisghabháil na gcistí a cailleadh, a íocadh go mícheart nó a úsáideadh go mícheart.
- (56) Go háirithe, i gcomhréir le rialacháin (Euratom, CE) Uimh. 2185/96 agus (AE, Euratom) Uimh. 883/2013, ba cheart an Oifig Eorpach Frith-Chalaoise (OLAF) a bheith in ann imscrúduithe riaracháin a dhéanamh, lena n-áirítear seiceálacha agus cigireachtaí ar an láthair, d'fhonn a shuí ar tharla calaois, éilliú nó aon ghníomhaíocht neamhdhleathach eile a dhéanann difear do leasanna airgeadais an Aontais.

- (57) I gcomhréir le hAirteagal 129 de Rialachán (AE, Euratom) 2024/2509, ba cheart na cearta agus an rochtain is gá a thabhairt don Choimisiún, do OLAF, don Chúirt Iniúchóirí agus, i gcás inarb infheidhme, d'Oifig an Ionchúisitheora Phoiblí Eorpaigh (OIPE), lena n-áirítear ag tríú páirtithe a bhfuil baint acu le cur chun feidhme chistí an Aontais.
- (58) Ba cheart don Choimisiún a áirithiú go ndéanfar leasanna airgeadais an Aontais a chosaint go héifeachtach faoin tSaoráid. I bhfianaise chuntas teiste fada an chúnaimh airgeadais a sholáthraítear don Mholdóiv faoi bhainistíocht indéireach freisin agus a ailíniú de réir a chéile le caighdeáin agus cleachtais rialaithe inmheánaigh an Aontais á chur san áireamh, ba cheart don Choimisiún brath go mór ar oibriú chórais rialaithe inmheánaigh agus chórais coiscthe calaoise na Moldóive. Go háirithe, ba cheart an Coimisiún agus OLAF agus, i gcás inarb infheidhme, OIPE a chur ar an eolas gan mhoill maidir le gach cás amhrasta neamhrialtachtaí, calaoise, éillithe agus coinbhleachtaí leasa a dhéanann difear do chur chun feidhme cistí faoin tSaoráid.
- (59) Thairis sin, ba cheart don Mholdóiv na neamhrialtachtaí a thuairisciú gan mhoill don Choimisiún, neamhrialtachtaí lena n-áirítear calaois arb iad ab ábhar do chinneadh príomha riaracháin nó breithiúnach, agus é a choinneáil ar an eolas maidir le dul chun cinn nósanna imeachta riaracháin agus dlí. Agus é mar chuspóir an tuairisciú a chur i gcomhréir le dea-chleachtais sna Ballstáit, ba cheart an tuairisciú sin a dhéanamh go leictreonach, tríd an gCóras Bainistíochta Neamhrialtachta, arna bhunú ag an gCoimisiún, a úsáid.
- (60) Ba cheart don Mholdóiv córas faireacháin a bhunú a chuirfidh le tuarascáil leathbhliantúil maidir le comhlíonadh choinníollacha íocaíochta a Cláir Oibre Athchóiriúcháin a ghabhann leis an iarraidh leathbhliantúil ar chistí a scaoileadh. Ba cheart don Mholdóiv sonraí agus faisnéis a bhailiú agus rochtain orthu a sholáthar, ar sonraí agus faisnéis iad lenar féidir neamhrialtachtaí, calaois, éilliú agus coinbhleachtaí leasa a chosc, a bhrath agus a cheartú, i ndáil leis na bearta a fhaigheann tacaíocht ón tSaoráid.

- (61) Ba cheart don Choimisiún a áirithiú go mbeidh sásraí faireacháin soiléire agus sásraí meastóireachta neamhspleáiche i bhfeidhm chun cuntasacht agus trédhearcacht éifeachtach a sholáthar agus buiséad an Aontais á chur chun feidhme, agus chun measúnú éifeachtach a áirithiú ar an dul chun cinn maidir le cuspóirí an Rialacháin seo a bhaint amach.
- (62) Ba cheart don Choimisiún tuarascáil bhliantúil a chur ar fáil do Pharlaimint na hEorpa agus don Chomhairle maidir leis an dul chun cinn atá déanta i ndáil le cuspóirí an Rialacháin seo a bhaint amach.
- (63) Ba cheart don Choimisiún meastóireacht a dhéanamh ar an tSaoráid nuair a chuirfear i gcrích í.
- (64) Ba cheart don Mholdóiv tacú le meáin shaora, **neamhspleácha agus** iolraíocha a dhéanann an tuiscint ar luachanna an Aontais, agus ar na tairbhí agus na hoibleagáidí a bhaineann le ballraíocht ionchasach san Aontas a fheabhsú agus a chur chun cinn, agus gníomhaíochtaí cinntitheacha á ndéanamh acu ó thaobh dul i ngleic le hIonramháil agus Cur Isteach Eachtrach ar Fhaisnéis. Ba cheart dóibh cumarsáid phoiblí réamhghníomhach, shoiléir agus chomhsheasmhach a áirithiú freisin, lena n-áirítear cumarsáid maidir le tacaíocht an Aontais. Ba cheart d'fhaighteoirí cistithe ón Aontas aitheantas gníomhach a thabhairt d'fhoinsé an chistithe ón Aontas agus infheictheacht an chistithe sin a áirithiú, i gcomhréir leis an Lámhleabhar Cumarsáide agus Infheictheachta do Ghníomhaíochtaí Seachtracha an Aontais.
- (65) Ba cheart cumarsáid straitéiseach agus taidhleoireacht phoiblí fheabhsaithe a bheith ag gabháil le cur chun feidhme na Saoráide freisin chun luachanna an Aontais a chur chun cinn agus chun béim a leagan ar an mbreisluach a bhaineann le tacaíocht an Aontais **agus conas a théann an tSaoráid chun tairbhe do shaoránaigh na Moldóive**.
- (66) Ós rud é nach féidir leis na Ballstáit cuspóirí an Rialacháin seo a ghnóthú go leordhóthanach ach gur fearr is féidir iad a ghnóthú ar leibhéal an Aontais, féadfaidh an tAontas bearta a ghlacadh, i gcomhréir le prionsabal na coimhdeachta a leagtar amach in Airteagal 5 CAE. I gcomhréir le prionsabal na comhréireachta a leagtar amach san Airteagal sin, ní théann an Rialachán seo thar a bhfuil riachtanach chun na cuspóirí sin a ghnóthú.
- (67) Chun cistiú a chur ar fáil don Mholdóiv in am trátha gan a thuilleadh moille, ba cheart an Rialachán seo a theacht i bhfeidhm an lá tar éis lá a fhoilsithe in *Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh*,

CAIBIDIL I

Forálacha ginearálta

Airteagal 1

Ábhar

1. Leis an Rialachán seo, bunaítear an tSaoráid Athchóiriúcháin agus Fáis don Mholdóiv maidir leis an tréimhse 2025-2027 ('an tSaoráid').
2. Leis an Rialachán, cuirfear cúnamh ar fáil don Mholdóiv chun athchóirithe a bhaineann leis an Aontas a chur i gcrích, go háirithe athchóirithe socheacnamaíocha cuimsitheacha agus inbhuanaithe agus athchóirithe a bhaineann le bunphrionsabail an phróisis um méadú, atá ailínithe le luachanna an Aontais, chomh maith le hinfheistíochtaí chun Clár Oibre Athchóiriúcháin na Moldóive a chur chun feidhme.
3. Beidh feidhm ag na rialacha a leagtar amach i Rialachán (AE) 2021/947 maidir le cur chun feidhme na Saoráide, mura sonraítear a mhalairt sa Rialachán seo.

Airteagal 2

Sainmhínithe

Chun críocha an Rialacháin seo, tá feidhm ag na sainmhínithe seo a leanas:

- (1) ciallaíonn ‘an Mholdóiv’ Poblacht na Moldóive.
- (2) ciallaíonn ‘Comhaontú Saoráide’ socrú arna thabhairt i gcrích idir an Coimisiún agus an Mholdóiv lena leagtar síos na prionsabail le haghaidh comhar airgeadais idir an Mholdóiv agus an Coimisiún faoin Rialachán seo; is éard atá sa socrú sin comhaontú maoiniúcháin de réir bhrí Airteagal 114(2) de Rialachán (AE, Euratom) 2024/2509;
- (3) ciallaíonn ‘creat beartais um méadú’ an creat beartais foriomlán chun an Rialachán seo a chur chun feidhme mar atá sainithe ag an gComhairle Eorpach agus ag an gComhairle, agus áirítear ann an mhodheolaíocht athbhreithnithe um méadú, comhaontuithe lena mbunaítear caidreamh atá ceangailteach ó thaobh dlí leis an Moldóiv, na creataí caibidlíochta lena rialaítear an chaibidlíocht aontachais le hiarrthóirí, i gcás inarb infheidhme, chomh maith le rúin ó Pharlaimint na hEorpa, teachtaireachtaí ábhartha ón gCoimisiún, lena n-áirítear, i gcás inarb infheidhme, teachtaireachtaí maidir leis an smacht reachta, agus teachtaireachtaí comhpháirteacha ón gCoimisiún agus ó Ardionadaí an Aontais do Ghnóthaí Eachtracha agus don Bheartas Slándála
- (4) ciallaíonn ‘comhaontú iasachta’ comhaontú arna thabhairt i gcrích idir an tAontas agus an Mholdóiv lena leagtar síos téarmaí na tacaíochta iasachta faoin tSaoráid;
- (5) ciallaíonn ‘Clár Oibre Athchóiriúcháin’ sraith chuimsitheach, chomhleanúnach agus thosaíochta d’athchóirithe spriocdhírithe agus de réimsí tosaíochta infheistíochta sa Mholdóiv, lena n-áirítear coinníollacha íocaíochta lena léirítear dul chun cinn sásúil nó tabhairt i gcrích sásúil na mbeart gaolmhar, agus tráthchlár tascach maidir lena gcur chun feidhme;

- (6) ciallaíonn ‘bearta’ athchóirithe agus infheistíochtaí mar a leagtar amach sa Chlár Oibre Athchóiriúcháin faoi Chaibidil III;
- (7) ciallaíonn ‘coinníollacha íocaíochta’ coinníollacha maidir le scaoileadh cistí atá i bhfoirm céimeanna inbhraite agus intomhaiste cáilíochtúla nó cainníochtúla atá le cur chun feidhme ag an Moldóiv, mar a leagtar amach sa Chlár Oibre Athchóiriúcháin faoi Chaibidil III;
- (8) ciallaíonn ‘oibríocht mheasctha’ oibríocht a fhaigheann tacaíocht ó bhuiséad an Aontais, lena gcomhcheanglaítear cineálacha tacaíochta neamh-inaisíochta ó bhuiséad an Aontais le cineálacha tacaíochta in-aisíochta ó institiúidí forbartha nó ó institiúidí airgeadais poiblí eile, lena n-áirítear gníomhaireachtaí creidmheasa onnmhairiúcháin, nó ó institiúidí airgeadais tráchtála agus ó infheisteoirí;
- (9) ciallaíonn ‘faighteoir deiridh’ duine nó eintiteas a fhaigheann cistiú faoin tSaoráid; maidir leis an gcuid sin den chistiú a chuirtear ar fáil mar chúnamh airgeadais, is é státchiste na Moldóive an faighteoir deiridh; maidir leis an gcuid den chistiú a chuirtear ar fáil trí Ardán Infheistíochta an Bheartais Comharsanachta, is é an conraitheoir nó an fochonraitheoir a chuirfidh an tionscadal infheistíochta chun feidhme an faighteoir deiridh;
- (10) ciallaíonn an prionsabal ‘gan dochar suntasach a dhéanamh’ gan tacú le gníomhaíochtaí eacnamaíocha ná gan iad a dhéanamh, ar gníomhaíochtaí iad lena ndéantar dochar suntasach d’aon chuspóir comhshaoil, i gcás inarb ábhartha, de réir bhrí Airteagal 17 Rialachán (AE) 2020/852;
- (11) tá ‘Ardán Infheistíochta an Bheartais Comharsanachta’ ar cheann de na hardáin infheistíochta réigiúnacha dá dtagraítear faoi Airteagal 32 de Rialachán (AE) 2021/947.

Airteagal 3

Cuspóirí na Saoráide

1. Beidh na cuspóirí ginearálta seo a leanas ag an tSaoráid:
 - (a) tacú leis an bpróiseas um méadú trí dhlús a chur leis an ailíniú le luachanna, dlíthe, rialacha, caighdeáin, beartais agus cleachtais (*'acquis'*) an Aontais trí athchóirithe a ghlacadh agus a chur chun feidhme d'fhonn ballraíocht a ghlacadh san Aontas amach anseo;
 - (b) tacú leis an Moldóiv a chomhtháthú de réir a chéile i margadh aonair an Aontais;
 - (c) dlús a chur le cóineasú socheacnamaíoch gheilleagar na Moldóive leis an Aontas;
 - (d) dea-chaidreamh comharsanachta a chothú **le Ballstáit chomharsanachta an Aontais agus le comhpháirtithe eile an mhéadaithe**, chomh maith le teagmháil idir daoine.
2. Beidh na cuspóirí sonracha seo a leanas ag an tSaoráid:
 - (a) bunphrionsabail an phróisis um méadú a neartú a thuilleadh, lena n-áirítear an smacht reachta agus cearta bunúsacha, feidhmiú institiúidí daonlathacha, lena n-áirítear dípholarú, riarachán poiblí agus na critéir eacnamaíocha a chomhlíonadh; áirítear leis sin breithiúnacht neamhspleách a chur chun cinn, slándáil agus cobhsaíocht a threisiú, an comhrac in aghaidh na calaoise agus gach cineál éillithe a neartú, lena n-áirítear éilliú ardleibhéil agus finíochas, coireacht eagraithe, coireacht trasteorann agus sciúradh airgid chomh maith le maoiniú sceimhlitheoireachta, imghabháil cánach agus calaois chánach, seachaint cánach; comhlíonadh an dlí idirnáisiúnta a mhéadú; saoirse agus neamhspleáchas na meán agus saoirse acadúil a neartú; an fhuathchaint a chomhrac; timpeallacht a chumasú don tsochaí shibhialta, lena gcothaítear idirphlé sóisialta; comhionannas inscne, príomhshruthú inscne agus cumhachtú na mban agus na gcailíní, agus neamh-idirdhealú agus caoinfhulaingt a chur chun cinn chun urraim do chearta dídeanaithe agus daoine ar de mhionlaigh iad a áirithiú agus a neartú, lena n-áirítear mionlaigh náisiúnta agus Romaigh, chomh maith le cearta daoine leispiacha, aeracha, déghnéasacha, trasinscneacha agus idirinscneacha;

- (b) dul i dtreo ailíniú iomlán na Moldóive le Comhbheartas Eachtrach agus Slándála an Aontais (CBES), lena n-áirítear bearta sriantacha an Aontais;
- (c) an bhréagaisnéis agus Ionramháil agus Cur Isteach Eachtrach ar Fhaisnéis faoin Aontas agus a luachanna a chomhrac;
- (c(a)) cabhrú leis na dúshláin a bhaineann le cogadh foghach na Rúise ar an Úcráin agus leis na hiarrachtaí chun an Mholdóiv a dhíchobhsú a bhainistiú agus a mhaolú;**
- (d) dul i dtreo beartais víosaí a chomhchuibhiú leis an Aontas;
- (e) éifeachtacht an riaracháin phoiblí a threisiú, acmhainneachtaí a fhorbairt agus infheistíocht a dhéanamh i bhfoireann riaracháin sa Mholdóiv; rochtain ar fhaisnéis, grinnscrúdú poiblí agus rannpháirteachas na sochaí sibhialta i bpróisis chinnteoireachta a áirithiú; tacú le trédhearcacht, cuntasacht, athchóirithe struchtúracha agus dea-rialachas ar gach leibhéal, lena n-áirítear a mhéid a bhaineann lena gcumhachtaí maoirseachta agus fiosrúcháin maidir le dáileadh cistí poiblí agus rochtain orthu agus i réimsí na bainistíochta airgeadais poiblí agus an tsoláthair phoiblí agus an rialaithe Státchabhrach; tacú le tionscnaimh agus comhlachtaí a bhfuil baint acu le tacú leis an gceartas idirnáisiúnta sa Mholdóiv agus é a fhorfheidhmiú;
- (f) dlús a chur le haistriú na Moldóive chuig geilleagar inbhuanaithe, aeráidneodrach agus cuimsitheach, atá in ann brú margaidh iomaíoch mhargadh aonair an Aontais a sheasamh, agus chuig timpeallacht chobhsaí infheistíochta agus a spleáchas straitéiseach a laghdú;
- (g) comhtháthú eacnamaíoch na Moldóive le margadh aonair an Aontais a chothú, go háirithe trí shreafaí méadaithe trádála agus infheistíochta, agus trí shlabhraí luacha athléimneacha;
- (h) tacú le comhtháthú feabhsaithe le margadh aonair an Aontais trí nascacht fheabhsaithe agus inbhuanaithe i gcomhréir le gréasáin thras-Eorpacha chun dea-chaidreamh comharsanachta a threisiú, chomh maith le teagmháil idir dhaoine;

- (i) dlús a chur leis an aistriú glas cuimsitheach agus inbhuanaithe chuig an aeráidneodracht faoi 2050, i gcomhréir le Comhaontú Pháras agus leis an gComhaontú Glas agus lena gcumhdófar gach earnáil eacnamaíoch, go háirithe **talmhaíocht agus** fuinneamh, lena n-áirítear an t-aistriú i dtreo geilleagar dícharbónaithe, aeráidneodrach, aeráid-díonach agus ciorclach, agus a áirithiú go n-urramóidh infheistíochtaí an prionsabal ‘gan dochar suntasach a dhéanamh’ san am céanna;
- (j) an claochlú digiteach agus scileanna digiteacha a chur chun cinn mar chumasóir don fhorbairt inbhuanaithe agus don fhás cuimsitheach;
- (k) borradh a chur faoin nuálaíocht, faoin taighde agus faoin gcomhar idir institiúidí acadúla agus lucht an tionscail chun tacú leis an aistriú glas agus leis an aistriú digiteach, tionscail áitiúla a chur chun cinn agus béim ar leith á leagan ar mhicrifhiontair, ar fhiontair bheaga agus mheánmhéide agus ar ghnólachtaí nuathionscanta atá bunaithe go háitiúil;
- (l) borradh a chur faoin oideachas ar ardchaighdeán, faoin oiliúint, faoin athsciliú agus faoin uas-sciliú ar gach leibhéal, agus béim ar leith á leagan ar an óige, lena n-áirítear dul i ngleic leis an dífhostaíocht i measc na hóige, imirce daoine oilte a chosc agus tacú le pobail leochaileacha, lena n-áirítear dídeanaithe, agus tacú le beartais fostaíochta, lena n-áirítear cearta saothair, i gcomhréir le Colún Eorpach na gCeart Sóisialta, agus an bhochtaineacht a chomhrac.

Airteagal 4

Prionsabail ghinearálta

1. Bainisteoidh an Coimisiún an tacaíocht ón tSaoráid ar bhealach a bheidh comhsheasmhach le príomhphrionsabail agus príomhchuspóirí na n-athchóirithe eacnamaíocha a leagtar amach sa Chomhaontú Comhlachais idir an tAontas agus an Mholdóiv agus le beartas an Aontais um méadú.
2. Beidh an comhar faoin tSaoráid bunaithe ar riachtanais agus cuirfidh sé prionsabail éifeachtacht na forbartha chun cinn, is iad sin úinéireacht na dtosaíochtaí forbartha ag an Moldóiv ag díriú ar choinníollacht shoiléir agus ar thorthaí inláimhsithe, ar chomhpháirtíochtaí cuimsitheacha, ar thrédhearcacht agus ar chuntasacht fhrithpháirteach. Beidh an comhar sin bunaithe ar leithdháileadh agus úsáid éifeachtach agus éifeachtúil acmhainní.

3. Ní thiocfaidh soláthar cúnaimh macrairgeadais faoi raon feidhme na Saoráide seo.
4. Beidh tacaíocht ón tSaoráid sa bhreis agus comhlántach ar thacaíocht arna cur ar fáil faoi chlár agus ionstraimí eile de chuid an Aontais. Féadfaidh gníomhaíochtaí atá incháilithe do chistiú faoin Rialachán seo tacaíocht a fháil ó chlár agus ionstraimí eile de chuid an Aontais ar choinníoll nach gcumhdaíonn an tacaíocht sin an costas céanna agus go n-áirítear maoirseacht iomchuí agus rialú buiséadach iomchuí. Áiríteoidh an Coimisiún comhlántachtaí agus sineirgí idir an tSaoráid agus clár eile de chuid an Aontais, d'fhonn dúbailt cúnaimh agus cistiú dúbailte a sheachaint.
5. Chun comhlántacht, comhleanúnachas agus éifeachtúlacht a ngníomhaíochtaí a chur chun cinn, oibreoidh an Coimisiún agus na Ballstáit i gcomhar agus féachfaidh siad le dúbailt a sheachaint agus sineirgí a áirithiú idir cúnamh faoin Rialachán seo agus cineálacha eile cúnaimh, lena n-áirítear pacáistí comhtháite airgeadais ina bhfuil maoiniú onnmhairiúcháin agus forbartha araon arna soláthar ag an Aontas, Ballstáit, tríú tíortha, eagraíochtaí agus eintitis iltaobhacha agus réigiúnacha, mar shampla eagraíochtaí idirnáisiúnta agus na hinstitiúidí idirnáisiúnta airgeadais, gníomhaireachtaí agus deontóirí nach deontóirí de chuid an Aontais iad, i gcomhréir leis na prionsabail sheanbhunaithe chun comhordú oibríochtúil a neartú i réimse an chúnaimh sheachtraigh, lena n-áirítear trí chomhordú feabhsaithe leis na Ballstáit ar an leibhéal áitiúil. Is é a bheidh i gceist leis an gcomhordú sin ar an leibhéal áitiúil comhairliúcháin rialta thráthúla agus malartuithe minice faisnéise le linn chur chun feidhme na Saoráide.

6. Leis na gníomhaíochtaí faoin tSaoráid, déanfar an daonlathas, cearta an duine agus comhionannas inscne a phríomhshruthú agus a chur chun cinn, ailíneofar de réir a chéile le caighdeáin shóisialta, aeráide agus chomhshaoil an Aontais, príomhshruthófar maolú ar an athrú aeráide agus oiriúnú don athrú sin, i gcás inarb ábhartha, laghdú rioscaí tubaiste, cosaint an chomhshaoil agus caomhnú na bithéagsúlachta, lena n-áirítear, i gcás inarb iomchuí, trí mheasúnuithe tionchair ar an gcomhshaoil, agus tacófar leis an dul chun cinn i dtreo na Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe, lena gcuirfear chun cinn gníomhaíochtaí comhtháite lenar féidir comhthairbhí a chruthú agus ilchuspóirí a bhaint amach ar bhealach comhleanúnach. Seachnófar sócmhainní tréigthe leis na gníomhaíochtaí sin, agus beidh siad á dtreorú ag na prionsabail ‘gan dochar suntasach a dhéanamh’ agus ‘gan aon duine a fhágáil ar lár’, chomh maith leis an gcur chuige príomhshruthaithe inbhuanaitheachta atá mar bhonn taca leis an gComhaontú Glas don Eoraip. Ba cheart 37 % ar a laghad den tacaíocht airgeadais neamh-inaisíoctha, lena n-áirítear soláthar, a chuirtear ar fáil do thionscadail infheistíochta arna bhformheas faoi Ardán Infheistíochta an Bheartais Comharsanachta, a bheith ag rannchuidiú le cuspóirí aeráide.
7. Áiritheoidh an Mholdóiv agus an Coimisiún go gcuirfear comhionannas inscne, príomhshruthú inscne agus comhtháthú ghné na hinscne san áireamh agus go gcuirfear chun cinn iad le linn ullmhú an Chláir Oibre Athchóiriúcháin agus chur chun feidhme na Saoráide. Glacfaidh an Mholdóiv agus an Coimisiún céimeanna iomchuí chun aon idirdhealú atá bunaithe ar inscne, ar thionscnamh ciníoch nó eitneach, ar reiligiún nó ar chreideamh, ar mhíchumas, ar aois nó ar threoshuíomh gnéasach a chosc. Tuairisceoidh an Coimisiún ar na bearta sin i gcomhthéacs an tuairiscithe rialta uaidh faoi na Pleananna Gníomhaíochta Inscne.
8. Ní thacóidh an tSaoráid le gníomhaíochtaí ná bearta atá ar neamhréir le Pleananna Fuinnimh agus Aeráide na Moldóive, lena Rannchuidiú arna Chinneadh go Náisiúnta faoi Chomhaontú Pháras, ná leis an uailmhian aeráidneodracht a bhaint amach faoi 2050 ar a dhéanaí nó lena gcuirtear infheistíochtaí i mbreoslaí iontaise chun cinn, nó a bhfuil éifeachtaí díobhálacha suntasacha acu ar an gcomhshaoil, ar an aeráid nó ar an mbithéagsúlacht, **mura rud é go bhfuil géarghá leis na gníomhaíochtaí nó na bearta sin chun cuspóirí na Saoráide a bhaint amach, go háirithe Airteagal 3(2)(c)a. Ba cheart bearta iomchuí a bheith ag gabháil leo, i gcás inarb ábhartha, chun na héifeachtaí díobhálacha sin a sheachaint, a chosc nó a laghdú agus, más féidir, a fhritháireamh.**

9. I gcomhréir le prionsabal na comhpháirtíochta cuimsithí, féachfaidh an Coimisiún lena áirithiú go ndéanfar grinnscrúdú daonlathach, de réir mar is iomchuí, i bhfoirm comhairliúcháin a dhéanfaidh rialtas na Moldóive lena pharlaimint agus le páirtithe leasmhara ábhartha, lena n-áirítear údaráis áitiúla agus réigiúnacha, comhpháirtithe sóisialta agus an tsochaí shibhialta, lena n-áirítear grúpaí leochaileacha, dídeanaithe, agus gach mionlach agus pobal, de réir mar is ábhartha, ionas go mbeidh siad in ann a bheith rannpháirteach i múnú dhearadh agus chur chun feidhme na ngníomhaíochtaí atá incháilithe do chistiú faoin tSaoráid, agus sna próisis ghaolmhara faireacháin, ghrinnscrúdaithe agus mheastóireachta, de réir mar is ábhartha. Leis an gcomhairliúchán sin, féachfar le hiolrachas shochaí na Moldóive a léiriú.
10. Áiritheoidh an Coimisiún, i ndlúthchomhar leis na Ballstáit agus leis an Moldóiv, go gcuirfear gealltanais de chuid an Aontais maidir le trédhearcacht agus cuntasacht mhéadaithe chun feidhme agus tacaíocht á soláthar, lena n-áirítear trí chur chun feidhme agus atreisiú na gcóras rialaithe inmheánaigh agus na mbeartas frithchalaoise a chur chun cinn. Cuirfidh an Coimisiún faisnéis maidir le méid agus leithdháileadh na tacaíochta ar fáil go poiblí tríd an Scórchlár dá dtagraítear in Airteagal 24. Foilseoidh an Mholdóiv sonraí cothrom le dáta maidir le faighteoirí deiridh a fhaigheann cistí ón Aontas chun athchóirithe agus infheistíochtaí faoin tSaoráid seo a chur chun feidhme, mar a thuairiscítear in Airteagal 20.

Airteagal 5

Réamhchoinníollacha le haghaidh tacaíocht ón Aontas

1. Is iad na réamhchoinníollacha don tacaíocht faoin tSaoráid go ndéanfaidh an Mholdóiv sásraí éifeachtacha daonlathacha a chaomhnú agus a urramú, lena n-áirítear córas parlaiminteach ilpháirtí, saorthoghcháin chóra, meáin **shaora, neamhspleácha agus** iolraíocha, breithiúnacht neamhspleách agus an smacht reachta, agus go ráthóidh sí urraim d'oibleagáidí uile chearta an duine, lena n-áirítear cearta daoine ar de ghrúpaí mionlaigh iad.

2. Déanfaidh an Coimisiún faireachán ar chomhlíonadh na réamhchoinníollacha a leagtar amach i mír 1 sula scaoilfear cistí, lena n-áirítear réamh-mhaoiniú, chuig an Moldóiv faoin tSaoráid agus le linn thréimhse na tacaíochta arna soláthar faoin tSaoráid, agus aird chuí á tabhairt ar an gcreat beartais um méadú. Cuirfidh an Coimisiún san áireamh freisin na moltaí ábhartha ó chomhlachtaí idirnáisiúnta, amhail Comhairle na hEorpa agus Coimisiún na Veinise dá cuid, nó an Oifig um Institiúidí Daonlathacha agus um Chearta an Duine de chuid na hEagraíochta um Shlándáil agus Comhar san Eoraip (ESCE), sa phróiseas faireacháin.
3. **I gcás ina bhfíoraíonn an Coimisiún nach bhfuil na réamhchoinníollacha a leagtar amach i mír 1 á gcomhlíonadh, [...]glacfaidh sé [...] cinneadh lena gcinnfear nach bhfuil cuid de na réamhchoinníollacha a leagtar amach i mír 1 den Airteagal seo á gcomhlíonadh, agus go háirithe, coimeádfaidh sé scaoileadh na gcistí dá dtagraítear in Airteagal 19 siar, gan beann ar chomhlíonadh na gcoinníollacha íocaíochta dá dtagraítear in Airteagal 10, agus cuirfidh sé an Chomhairle ar an eolas faoina chinneadh.**

CAIBIDIL II

Maoiniú agus cur chun feidhme

Airteagal 6

Cur chun feidhme

1. Tacófar leis an tSaoráid le hacmhainní ón Ionstraim um Chomharsanacht, Forbairt agus Comhar Idirnáisiúnta – An Eoraip Dhomhanda arb éard atá iontu EUR 420 milliún agus uasmhéid EUR 1 500 milliún in iasachtaí. Ní bheidh an méid le haghaidh iasachtaí ina chuid de mhéid na Ráthaíochta do Ghníomhaíochtaí Seachtracha de réir bhrí Airteagal 31(4) de Rialachán (AE) 2021/947.
2. Déanfar an tacaíocht airgeadais neamh-inaisíoctha a mhaoiniú don tréimhse ón 1 Eanáir 2025 go dtí an 31 Nollaig 2027 ón imchlúdach a leithdháiltear ar chlár geografach na Comharsanachta faoi Airteagal 6(2), pointe (a) de Rialachán (AE) 2021/947. Cumhdófar léi an soláthar le haghaidh iasachtaí dar luach EUR 135 mhilliún, tacaíocht arna soláthar ag an Aontas do thionscadail arna bhformheas faoi Ardán Infheistíochta an Bheartais Comharsanachta, dá dtagraítear in Airteagal 18(2) agus tacaíocht chomhlántach, lena n-áirítear tacaíocht d'eagraíochtaí na sochaí sibhialta agus cúnamh teicniúil. Cuirfear an cistiú sin chun feidhme i gcomhréir le Rialachán (AE) 2021/947.

Cinntí maidir leis an scaoileadh dá dtagraítear in Airteagal 19(3) le haghaidh na tacaíochta i bhfoirm iasachtaí, déanfar iad a ghlacadh sa tréimhse ón 1 Eanáir 2025 go dtí an 30 Meitheamh 2029.
3. Bainisteoidh an Coimisiún scaoileadh chúnamh an Aontais ar bhealach a bheidh comhsheasmhach le príomhphrionsabail agus príomhchuspóirí na n-athchóirithe a leagtar amach sa Chlár Oibre Athchóiriúcháin. Soláthrófar na cistí uile, cé is moite den tacaíocht chomhlántach dá dtagraítear i mír 2, agus na hacmhainní dá dtagraítear i mír 5, i dtráthchodanna dhá uair sa bhliain bunaithe ar chur i gcrích na n-athchóirithe is gá sna hamlínte sonraithe mar a comhaontaíodh sa chlár oibre athchóiriúcháin agus mar a comhaontaíodh sa Chinneadh Cur Chun Feidhme ón gCoimisiún.

4. Cuirfidh an Mholdóiv 25 % ar a laghad den chomhpháirt iasachta a scaoiltear leis an Moldóiv ar fáil do thionscadail infheistíochta arna bhformheas faoi Ardán Infheistíochta an Bheartais Comharsanachta, ceann de na hardáin réigiúnacha infheistíochta dá dtagraítear in Airteagal 32 de Rialachán (AE) 2021/947. Sonrófar sa Chomhaontú Saoráide, dá dtagraítear in Airteagal 8, an oibleagáid sin, chomh maith leis na rialacha agus na prionsabail mhionsonraithe maidir le cur chun feidhme. Mura gcomhlíonfar an oibleagáid sin, cuirfear oibríochtaí breise faoin tSaoráid seo ar fionraí agus gnóthófar na méideanna sin ón Moldóiv, dá dtagraítear in Airteagal 19.
5. Féadfar méid suas le 1 % den tacaíocht neamh-inaisíochta dá dtagraítear i mír 2 a úsáid le haghaidh cúnamh teicniúil agus riaracháin chun an tSaoráid a chur chun feidhme, amhail gníomhaíochtaí ullmhúcháin, faireacháin, rialaithe, iniúchóireachta agus meastóireachta, a bhfuil gá leo chun an tSaoráid a bhainistiú agus a cuspóirí a bhaint amach, go háirithe staidéir, cruinnithe saineolaithe, comhairliúcháin oiliúna le húdaráis na Moldóive, comhdhálacha, comhairliúchán le páirtithe leasmhara, lena n-áirítear údaráis áitiúla agus réigiúnacha agus eagraíochtaí na sochaí sibhialta, gníomhaíochtaí faisnéise agus cumarsáide, lena n-áirítear gníomhaíochtaí cuimsitheacha for-rochtana, agus cumarsáid chorparáideach thosaíochtaí polaitiúla an Aontais, a mhéid a bhaineann siad le cuspóirí an Rialacháin seo, speansais a bhaineann le líonraí TF a dhíríonn ar phróiseáil agus ar mhalartú faisnéise, uirlisí teicneolaíochta faisnéise corparáideacha, chomh maith le gach caiteachas eile ag an gceanncheathrú agus ag toscaireacht an Aontais le haghaidh na tacaíochta riaracháin agus comhordúcháin is gá le haghaidh na Saoráide. Féadfaidh speansais costais a chumhdach freisin a bhaineann le gníomhaíochtaí lena dtacaítear le trédhearcacht agus le gníomhaíochtaí eile amhail rialú cáilíochta agus faireachán ar thionscadail nó ar chláir ar an láthair agus costais a bhaineann le piarchomhairleoireacht agus le saineolaithe chun athchóirithe agus infheistíochtaí a mheasúnú agus a chur chun feidhme.

Airteagal 7

Rialacha maidir le hincháilitheacht daoine agus eintiteas, maidir le tionscnamh an tsoláthair agus na n-ábhar agus maidir le srianta faoin tSaoráid

1. De mhaolú ar Airteagal 28 de Rialachán (AE) 2021/947, beidh an deis a bheith rannpháirteach i nósanna imeachta maidir le soláthar dámhachtain deontas le haghaidh gníomhaíochtaí a mhaoineáir faoin tSaoráid oscailte d'eagraíochtaí idirnáisiúnta agus réigiúnacha agus do na daoine nádúrtha uile ar náisiúnaigh iad de na tíortha seo a leanas, nó ar daoine dlítheanacha iad atá bunaithe go héifeachtach iontu:
 - (a) Na Ballstáit, an Mholdóiv, tíortha is iarrthóirí agus páirtithe conarthacha sa Chomhaontú maidir leis an Limistéar Eorpach Eacnamaíoch;
 - (b) tíortha a chuireann leibhéal tacaíochta ar fáil don Mholdóiv atá inchomparáide leis an leibhéal a chuireann an tAontas ar fáil, agus méid a ngeilleagair á cur san áireamh, agus a mbunaíonn an Coimisiún rochtain chómhalartach ar chúnamh seachtrach sa Mholdóiv ina leith.
2. Féadfar an rochtain chómhalartach dá dtagraítear i mír 1, pointe (b), a dheonú le haghaidh tréimhse theoranta bliain amháin ar a laghad, i gcás ina ndeonóidh tír incháilitheacht ar choinníollacha comhionanna le heintitis ón Aontas agus ó thíortha atá incháilithe faoin tSaoráid.

Déanfaidh an Coimisiún cinneadh **trí bhíthin gníomhartha cur chun feidhme** faoin rochtain chómhalartach tar éis dó dul i gcomhairle leis an Moldóiv. **Déanfar na gníomhartha cur chun feidhme sin a ghlacadh i gcomhréir leis an nós imeachta scrúdúcháin dá dtagraítear in Airteagal 27.**
3. Beidh na soláthairtí agus na hábhair uile arna maoiniú agus arna soláthar faoin tSaoráid seo de thionscnamh aon tíre dá dtagraítear i mír 1, pointí (a) agus (b), murar féidir na soláthairtí agus na hábhair sin a fháil faoi dhálaí réasúnacha in aon cheann de na tíortha sin. Ina theannta sin, beidh feidhm ag na rialacha um shrianta a leagtar síos i mír 6.

4. Ní bheidh feidhm ag na rialacha incháilitheachta faoin Airteagal seo maidir le daoine nádúrtha atá fostaithe nó atá ar conradh go dleathach ar bhealach eile ag conraitheoir incháilithe nó, i gcás inarb infheidhme, ag fochonraitheoir incháilithe, ná ní chruthófar leo srianta náisiúntachta dóibh, ach amháin i gcás ina bhfuil na srianta náisiúntachta bunaithe ar na rialacha dá bhforáiltear i mír 6.
5. I gcás gníomhaíochtaí arna gcómhaoiniú go comhpháirteach ag eintiteas nó arna gcur chun feidhme faoi bhainistíocht dhíreach nó faoi bhainistíocht indíreach le heintitis dá dtagraítear in Airteagal 62(1), an chéad fhomhír, pointe (c) de Rialachán (AE, Euratom) 2024/2509, beidh feidhm freisin ag na rialacha is infheidhme maidir leis na heintitis sin de bhreis ar na rialacha a bhunaítear faoin Airteagal seo, lena n-áirítear, i gcás inarb infheidhme, na srianta dá bhforáiltear faoi mhír 6 den Airteagal seo agus a léirítear go cuí sna comhaontuithe maoiniúcháin agus sna doiciméid chonarthacha arna síniú leis na heintitis sin.
6. Na rialacha incháilitheachta agus na rialacha maidir le tionscnamh na soláthairtí agus na n-ábhar a leagtar amach i míreanna 1 agus 3 agus na rialacha maidir le náisiúntacht na ndaoine nádúrtha a leagtar amach i mír 4, féadfar iad a shrianadh i dtaca le náisiúntacht, suíomh geografach nó cineál na n-eintiteas dlítheanach atá rannpháirteach i nósanna imeachta dámhachtana agus i dtaca le tionscnamh geografach na soláthairtí agus na n-ábhar i gcás:
- (a) ina gceanglaítear na srianta sin mar gheall ar chineál sonracha nó cuspóirí sonracha na gníomhaíochta nó an nós imeachta sonracha dámhachtana nó i gcás ina bhfuil gá leis na srianta sin chun an ghníomhaíocht a chur chun feidhme go héifeachtach;
 - (b) ina ndéanann an ghníomhaíocht nó na nósanna imeachta dámhachtana sonracha difear don tslándáil nó don ord poiblí, go háirithe maidir le sócmhainní straitéiseacha agus leasanna an Aontais, na mBallstát, nó na Moldóive, lena n-áirítear slándáil, athléimneacht agus cosaint shláine an bhonneagair dhigitigh, lena n-áirítear bonneagar líonra 5G, córais chumarsáide agus faisnéise, agus slabhraí soláthair gaolmhara.

7. Féadfar glacadh le hiarratasóirí ar thairiscintí agus le hiarrthóirí ó thíortha neamh-incháilithe i gcás práinne nó i gcás nach mbeidh seirbhísí ar fáil i margáí na dtíortha nó na gcríoch lena mbaineann, nó i gcásanna eile cuí-réasúnaithe ina mbeadh sé dodhéanta nó thar a bheith deacair gníomhaíocht a chur i gcrích dá ndéanfaí na rialacha incháilitheachta a chur i bhfeidhm.
8. Faoi chuimsiú bhearta sriantacha an Aontais, arna nglacadh ar bhonn Airteagal 29 CAE agus Airteagal 215 CFAE, ní fhéadfar aon chistí nó acmhainní eacnamaíocha a chur ar fáil, go díreach nó go hindíreach, do dhaoine dlítheanacha, d'eintitis ná do chomhlachtaí atá faoi réir bhearta sriantacha an Aontais nó chun a dtairbhe siúd. Ní thabharfaidh an tSaoráid tacaíocht dhíreach ná indíreach do dhaoine ná d'eintitis mar sin, ná d'eintitis atá faoi úinéireacht nó faoi rialú acu, lena n-áirítear mar úinéirí indíreacha, fochonraitheoirí sa slabhra soláthair nó tairbhíthe deiridh.

Airteagal 8

Comhaontú Saoráide

1. Tabharfaidh an Coimisiún Comhaontú Saoráide i gcrích leis an Moldóiv chun an Rialachán seo a chur chun feidhme ina leagfar amach na hoibleagáidí agus na coinníollacha íocaíochta maidir le cistiú a eisíoc.
2. Comhlánófar an Comhaontú Saoráide le comhaontú iasachta i gcomhréir le hAirteagal 15, ina leagfar amach forálacha sonracha maidir le bainistiú agus cur chun feidhme an chistithe a sholáthraítear i bhfoirm iasachta. Cuirfear an Comhaontú Saoráide, lena n-áirítear aon doiciméadacht ghaolmhar, ar fáil[...] do Pharlaimint na hEorpa agus don Chomhairle go comhuaineach agus gan mhoill.
3. Ní dheonófar cistiú don Mholdóiv go dtí go mbeidh an Comhaontú Saoráide agus an comhaontú iasachta tagtha i bhfeidhm.

4. Leis an gComhaontú Saoráide agus leis an gcomhaontú iasachta arna dtabhairt i gcrích leis an Moldóiv, áiríteofar go gcomhlíonfar na hoibleagáidí a leagtar amach in Airteagal 129 de Rialachán (AE, Euratom) 2024/2509.
5. Leagfar síos sa Chomhaontú Saoráide na forálacha mionsonraithe is gá maidir leis an méid seo a leanas:
- (a) tiomantas na Moldóive dul chun cinn cinntitheach a dhéanamh i dtreo creat láidir dlíthiúil chun an chalaois a chomhrac, agus córais rialaithe níos éifeachtúla agus níos éifeachtaí a bhunú, lena n-áirítear sásraí iomchuí chun sceithirí eolais a chosaint chomh maith le sásraí agus bearta iomchuí chun neamhrialtachtaí, calaois, éilliú agus coinbhleachtaí leasa a chosc, a bhrath agus a cheartú ar bhealach éifeachtach chomh maith leis an gcomhrac a neartú in aghaidh an sciúrtha airgid, na coireachta eagraithe, míleithreasú cistí poiblí, maoiniú na sceimhlitheoireachta, agus seachaint cánach, calaois chánach nó imghabháil cánach, agus gníomhaíochtaí neamhdhleathacha eile lena ndéantar difear do chistí arna soláthar faoin tSaoráid;
 - (b) na rialacha maidir le scaoileadh, coinneáil siar agus laghdú cistí i gcomhréir le hAirteagal 19;
 - (c) na rialacha mionsonraithe agus an oibleagáid atá ar an Moldóiv cuid de mhéid iomlán na hiasachta a sholáthar le haghaidh tionscadail arna bhformheas faoi Ardán Infheistíochta an Bheartais Comharsanachta, de bhun Airteagal 6(4).
 - (d) na gníomhaíochtaí a bhaineann le bainistiú, rialú, maoirseacht, faireachán, meastóireacht, tuairisciú agus iniúchadh, chomh maith le hathbhreithnithe córais, imscrúduithe, bearta frithchalaoise agus comhar;
 - (e) na rialacha maidir le tuairisciú don Choimisiún i dtaobh an gcomhlíontar na coinníollacha fócaíochta dá dtagraítear in Airteagal 10 agus an chaoi a gcomhlíontar iad;
 - (f) na rialacha maidir le cánacha, dleachtanna agus muirir i gcomhréir le hAirteagal 27(9) agus (10) de Rialachán (AE) 2021/947;

- (g) na bearta chun neamhrialtachtaí, calaois, éilliú agus coinbhleachtaí leasa a chosc, a bhrath agus a cheartú go héifeachtach, agus an oibleagáid ar dhaoine nó ar eintitis a chuireann cistí de chuid an Aontais chun feidhme faoin Rialachán fógra a thabhairt gan mhoill don Choimisiún, do OLAF agus, i gcás inarb infheidhme, do OIPE, faoi chásanna neamhrialtachtaí, calaoise, éillithe agus coinbhleachta leasa amhrasta nó iarbhir agus gníomhaíochtaí neamhdhleathacha eile a dhéanann difear do na cistí arna soláthar faoin tSaoráid agus faoi na bearta leantacha ina leith;
- (h) na hoibleagáidí dá dtagraítear in Airteagail 21 agus 22, lena n-áirítear na rialacha beachta agus tráthchlár maidir le bailiú sonraí arna dhéanamh ag an Moldóiv agus rochtain ar na sonraí sin ag an gCoimisiún, ag OLAF, ag an gCúirt Iniúchóirí agus, i gcás inarb infheidhme, ag OIPE;
- (i) nós imeachta chun a áirithiú go dtagann iarratais ar eisíocaíocht ar thacaíocht iasachta faoi mhéid na hiasachta atá ar fáil, i gcomhréir le hAirteagal 6(1);
- (j) an ceart atá ag an gCoimisiún an tacaíocht a sholáthraítear faoin Rialachán a laghdú go comhréireach agus aon mhéid dá dtagraítear in Airteagal 6(1) a caitheadh chun cuspóirí an Rialacháin a bhaint amach a aisghabháil, nó aisíocaíocht luath na hiasachta a iarraidh, i gcásanna neamhrialtachtaí, calaoise, éillithe agus coinbhleachtaí leasa a dhéanann difear do leasanna airgeadais an Aontais nach bhfuil ceartaithe ag an Moldóiv, i gcás aisiompú céimeanna cáilíochtúla nó cainníochtúla, nó i gcás sárú tromchúiseach ar oibleagáid dá bhforáiltear sa Chomhaontú Saoráide;
- (k) rialacha agus módúlachtaí don Mholdóiv maidir le tuairisciú chun faireachán a dhéanamh ar chur chun feidhme na Saoráide agus measúnú a dhéanamh ar ghnóthú na gcuspóirí a leagtar amach in Airteagal 3.
- (l) an oibleagáid atá ar an Moldóiv na sonraí dá dtagraítear in Airteagal 20 a tharchur go leictreonach chuig an gCoimisiún.

CAIBIDIL III

An Clár Oibre Athchóiriúcháin

Airteagal 9

Tíolacadh an Chláir Oibre Athchóiriúcháin

1. Chun aon tacaíocht a fháil faoin Rialachán seo, cuirfidh an Mholdóiv Clár Oibre Athchóiriúcháin le haghaidh 2025-2027 faoi bhráid an Choimisiúin, clár oibre athchóiriúcháin a bheidh bunaithe ar phríomhphrionsabail agus ar phríomhchuspóirí na n-athchóirithe socheacnamaíocha agus bunúsacha a leagtar amach sa Chomhaontú Comhlachais idir an tAontas agus an Mholdóiv, arna chomhaontú faoi Bheartas Comharsanachta na hEorpa, agus sa chreat beartais um méadú.
2. Leis an gClár Oibre Athchóiriúcháin, soláthrófar creat uileghabhálach chun na cuspóirí ginearálta agus sonracha a leagtar amach in Airteagal 3 a bhaint amach, ina leagfar amach na hathchóirithe atá le déanamh ag an Moldóiv, chomh maith leis na réimsí infheistíochta. Is é a bheidh sa Chlár Oibre Athchóiriúcháin bearta chun athchóirithe a chur chun feidhme trí phacáiste cuimsitheach agus comhleanúnach. I réimsí bhunphrionsabal an phróisis um méadú, lena n-áirítear an smacht reachta, an comhrac in aghaidh an éillithe, lena n-áirítear an t-éilliú ardleibhéil, cearta bunúsacha agus an tsaoirse chun tuairimí a nochtadh, léireofar sna Cláir Oibre Athchóiriúcháin na measúnuithe sa chreat beartais um méadú.
3. Beidh na Cláir Oibre Athchóiriúcháin comhsheasmhach leis an gcreat beartais mhaicreacnamaíoch agus fhioscaigh is déanaí arna chur faoi bhráid an Choimisiúin i gcomhthéacs an Idirphlé Eacnamaíoch agus Airgeadais leis an Aontas.
4. Beidh an Clár Oibre Athchóiriúcháin comhsheasmhach leis na tosaíochtaí athchóiriúcháin arna sainaithint i gcomhthéacs chonair aontachais na Moldóive, agus i ndoiciméid ábhartha eile, leis an Rannchuidiú arna Chinneadh go Náisiúnta faoi Chomhaontú Pháras agus leis an uaillmhian aeráidneodracht a bhaint amach faoi 2050 ar a dhéanaí, agus tacóidh sé leo.

5. Leis an gClár Oibre Athchóiriúcháin, urramófar na prionsabail ghinearálta a leagtar amach in Airteagal 4.
6. Déanfar an Clár Oibre Athchóiriúcháin a ullmhú ar bhealach cuimsitheach agus trédhearcach, i gcomhairle le comhpháirtithe sóisialta agus le heagraíochtaí na sochaí sibhialta.
7. Iarrfaidh an Coimisiún ar an Moldóiv a Clár Oibre Athchóiriúcháin a thíolacadh laistigh de 3 mhí ó theacht i bhfeidhm an Rialacháin seo. Tarchuirfidh an Coimisiún Clár Oibre Athchóiriúcháin na Moldóive chuig Parlaimint na hEorpa agus chuig an gComhairle a luaithe a gheofar é.

Airteagal 10

Prionsabail maidir le maoiniú faoin gClár Oibre Athchóiriúcháin

8. Leis an Rialachán, soláthrófar dreasachtaí chun an Clár Oibre Athchóiriúcháin a chur chun feidhme trí choinníollacha íocaíochta a leagan síos maidir le scaoileadh cistí. Beidh feidhm ag na coinníollacha íocaíochta sin maidir le cistí faoi Airteagal 6(1), cé is moite de thacaíocht chomhlántach lena n-áirítear tacaíocht d'eagraíochtaí na sochaí sibhialta agus cúnamh teicniúil. Beidh na coinníollacha íocaíochta sin i bhfoirm céimeanna intomhaiste cáilíochtúla nó cainníochtúla. Léireofar sna céimeanna sin an dul chun cinn atá déanta maidir le hathchóirithe socheacnamaíocha sonracha agus le bunphrionsabail an phróisis um méadú atá nasctha le baint amach chuspóirí éagsúla na Saoráide a leagtar amach in Airteagal 3, i gcomhréir leis an gcreat beartais um méadú.
9. Spreagfaidh comhlíonadh na gcoinníollacha íocaíochta sin scaoileadh iomlán nó páirteach cistí, ag brath ar a mhéid a chuirfear i gcrích iad.

10. Is coinníollacha ginearálta iad cobhsaíocht macrairgeadais, bainistíocht fhónta airgeadais phoiblí, trédhearcacht agus formhaoirseacht ar an mbuiséad le haghaidh íocaíochtaí nach mór a chomhlíonadh chun aon chiste a scaoileadh.

[...]

Airteagal 11

Ábhar an Chláir Oibre Athchóiriúcháin

1. Leagfar amach sa Chlár Oibre Athchóiriúcháin go háirithe na gnéithe seo a leanas, a mbeidh réasúnú agus bunús ag dul leo:
- (a) bearta is freagairt chomhleanúnach, chuimsitheach agus chothromaithe go leordhóthanach ar na cuspóirí a leagtar amach in Airteagal 3, lena n-áirítear athchóirithe struchtúracha, infheistíochtaí agus bearta chun comhlíonadh réamhchoinníollacha a áirithiú dá dtagraítear in Airteagal 5, i gcás inarb iomchuí;
 - (b) míniú ar an gcaoi a bhfuil na bearta comhsheasmhach leis na prionsabail ghinearálta dá dtagraítear in Airteagal 4, chomh maith leis na ceanglais, na straitéisí, na pleananna agus na cláir dá dtagraítear in Airteagail 4 agus 10;
 - (c) míniú ar conas a mheastar go ndéanfaidh na bearta bunphrionsabail an phróisis um méadú dá dtagraítear in Airteagal 3(2), pointe (n), a neartú a thuilleadh, lena n-áirítear an smacht reachta, cearta bunúsacha agus an comhrac in aghaidh an éillithe;
 - (d) liosta táscaigh de thionscadail agus de chláir infheistíochta a bhfuil sé beartaithe iad a phlé agus a fhorhmeas faoi Ardán Infheistíochta an Bheartais Comharsanachta, lena n-áirítear méideanna foriomlána infheistíochta faoi seach agus amlínte atá beartaithe don chur chun feidhme;

- (e) míniú ar a mhéid a mheastar a rannchuideoidh na bearta le cuspóirí aeráide agus comhshaoil agus ar a gcomhoiriúnacht don phrionsabal ‘gan dochar suntasach a dhéanamh’;
- (f) míniú ar a mhéid a mheastar a rannchuideoidh na bearta leis an gclaochlú digiteach;
- (g) míniú ar a mhéid a mheastar a rannchuideoidh na bearta le cuspóirí oideachais, oiliúna agus fostaíochta agus sóisialta;
- (h) míniú ar a mhéid a mheastar a rannchuideoidh na bearta le comhionannas inscne agus le cumhachtú na mban agus na gcailíní, agus le cur chun cinn chearta na mban agus na gcailíní;
- (i) i gcás na n-athchóirithe agus na n-infheistíochtaí, tráthchlár tascach, agus na coinníollacha íocaíochta atá beartaithe maidir le scaoileadh cistí i bhfoirm céimeanna intomhaiste cáilíochtúla agus cainníochtúla a phleanáiltear a chur chun feidhme faoin 31 Nollaig 2027 ar a dhéanaí;
- (j) míniú ar conas a mheastar a rannchuideoidh na bearta le hailíniú forásach agus leanúnach le CBES, lena n-áirítear bearta sriantacha an Aontais;
- (j(a)) míniú ar an gcaoi a bhfuiltear ag súil go bhforbróidh na bearta acmhainneachtaí agus infheistíocht san fhoireann riaracháin sa Mholdóiv;**
- (k) na socruithe chun go ndéanfaidh an Mholdóiv faireachán, tuairisciú agus meastóireacht éifeachtach ar an gClár Oibre Athchóiriúcháin, lena n-áirítear na céimeanna intomhaiste cáilíochtúla agus cainníochtúla atá beartaithe agus na táscairí ábhartha a leagtar amach i mír 2;

- (l) míniú ar chóras na Moldóive chun neamhrialtachtaí, calaois, éilliú, lena n-áirítear éilliú ardleibhéil, agus coinbhleachtaí leasa a chosc, a bhrath agus a cheartú go héifeachtach agus chun rialacha maidir le rialú Státchabhrach a fhorfheidhmiú, agus ar na bearta atá beartaithe chun aghaidh a thabhairt ar na heasnaimh atá ann cheana i mblianta tosaigh chur chun feidhme an Chláir Oibre Athchóiriúcháin;
- (m) maidir le hullmhú an Chláir Oibre Athchóiriúcháin agus, i gcás ina mbeidh fáil air, maidir le cur chun feidhme an Chláir Oibre Athchóiriúcháin, achoimre ar an bpróiseas comhairliúcháin, a rinneadh i gcomhréir le creat dlíthiúil na Moldóive, le páirtithe leasmhara ábhartha, lena n-áirítear parlaimint na Moldóive, comhlachtaí agus údarais ionadaíocha áitiúla agus réigiúnacha, comhpháirtithe sóisialta agus eagraíochtaí na sochaí sibhialta, agus an chaoi a léirítear ionchur na bpáirtithe leasmhara sin sa Chlár Oibre Athchóiriúcháin;
- (n) plean cumarsáide agus infheictheachta maidir leis an gClár Oibre Athchóiriúcháin do phobail áitiúla na Moldóive;
- (o) aon fhaisnéis ábhartha eile.

2. Beidh an Clár Oibre Athchóiriúcháin bunaithe ar thorthaí agus áireofar iontu táscairí chun measúnú a dhéanamh ar an dul chun cinn chun na cuspóirí ginearálta agus sonracha a leagtar amach in Airteagal 3 a bhaint amach. Bunófar na táscairí sin, i gcás inarb iomchuí agus inarb ábhartha, ar tháscairí arna gcomhaontú go hidirnáisiúnta agus ar na táscairí sin atá ar fáil cheana a bhaineann le beartais na Moldóive. Beidh na táscairí comhleanúnach freisin, a mhéid is féidir, leis na príomhtháscairí feidhmíochta a áirítear sa Chinneadh Cur Chun Feidhme ón gCoimisiún lena bhformheastar na Cláir Oibre Athchóiriúcháin le haghaidh na mBalcán Thiar faoi Rialachán (AE) 2024/1449 agus i gCreat Tomhais Torthaí CEFI+.

Airteagal 12

Measúnú ón gCoimisiún ar an gClár Oibre Athchóiriúcháin

1. Déanfaidh an Coimisiún measúnú ar ábharthacht, cuimsitheacht agus oiriúnacht Chlár Oibre Athchóiriúcháin na Moldóive nó, i gcás inarb infheidhme, ar aon leasú ar an gClár Oibre sin, gan moill mhíchuí. Agus a mheasúnú á dhéanamh ag an gCoimisiún, gníomhóidh sé i ndlúthchomhar leis an Moldóiv, agus féadfaidh sé barúlacha a thabhairt, faisnéis bhreise a lorg nó a cheangal ar an Moldóiv a Clár Oibre Athchóiriúcháin a athbhreithniú nó a mhodhnú.
2. Maidir leis an gcuspoir a leagtar amach in Airteagal 11(1)(j) den Rialachán seo, déanfaidh an Coimisiún, i gcomhréir le Cinneadh 2010/427/AE, ról agus rannchuidiú SEGS a chur san áireamh go cuí.
3. Agus measúnú á dhéanamh ag an gCoimisiún ar an gClár Oibre Athchóiriúcháin, cuirfidh sé san áireamh an fhaisnéis anailíseach ábhartha atá ar fáil faoin Moldóiv, lena n-áirítear a staid mhaicreacnamaíoch agus a hinbhuanaitheacht fiachais, an bonn cirt agus na gnéithe a sholáthair an Mholdóiv dá dtagraítear in Airteagal 13, **éifeachtaí chogadh foghach na Rúise ar an Úcráin agus na hiarrachtaí an Mholdóiv a dhíchobhsú**, chomh maith le haon fhaisnéis ábhartha eile amhail an fhaisnéis a liostaítear in Airteagal 11.
4. Ina mheasúnú, breithneoidh an Coimisiún na critéir seo a leanas:
 - (a) cé acu atá nó nach bhfuil an Clár Oibre Athchóiriúcháin ina fhreagairt ábhartha, chuimsitheach, chomhleanúnach agus chothromaithe go leordhóthanach ar na cuspoirí a leagtar amach in Airteagal 3 agus na heilimintí a leagtar amach in Airteagal 11;
 - (b) cé acu atá nó nach bhfuil an Clár Oibre Athchóiriúcháin agus a bhearta comhsheasmhach leis na prionsabail, na straitéisí, na pleananna agus na cláir dá dtagraítear in Airteagail 4 agus 11;

- (c) an féidir coinne a bheith leis go gcuirfidh an Clár Oibre Athchóiriúcháin dlús leis an dul chun cinn i dtreo an bhearna shocheacnamaíoch idir an Mholdóiv agus an tAontas a dhúnadh, agus ar an gcaoi sin a bhforbairt eacnamaíoch, shóisialta agus chomhshaoil a fheabhsú agus tacú leis an gcóineasú i dtreo chaighdeáin an Aontais, neamhionannais a laghdú agus an comhtháthú sóisialta a threisiú;
- (d) an féidir coinne a bheith leis go ndéanfaidh an Clár Oibre Athchóiriúcháin bunphrionsabail an phróisis um méadú dá dtagraítear in Airteagal 3(2), pointe (a) a neartú a thuilleadh;
- (e) an féidir coinne a bheith leis go gcuirfidh an Clár Oibre Athchóiriúcháin dlús le haistriú na Moldóive i dtreo geilleagar cuimsitheach a bheidh inbhuanaithe, aeráidneodrach agus aeráid-díonach trí nascacht a fheabhsú, dul chun cinn a dhéanamh maidir leis an aistriú glas agus an aistriú digiteach, lena n-áirítear an bhithéagsúlacht, spleáchais straitéiseacha a laghdú agus borradh a chur faoin taighde agus faoin nuálaíocht, faoin oideachas, faoin oiliúint, faoin bhfostaíocht agus faoi scileanna agus faoin margadh saothair i gcoitinne, agus aird ar leith á tabhairt ar an óige;
- (f) cé acu atá nó nach bhfuil na bearta a áirítear sa Chlár Oibre Athchóiriúcháin comhoiriúnach leis na prionsabail ‘gan dochar suntasach a dhéanamh’ agus ‘gan aon duine a fhágáil ar lár’;
- (g) cé acu a thugtar nó nach dtugtar aghaidh iomchuí leis an gClár Oibre Athchóiriúcháin ar na rioscaí féideartha i gcomhréir le réamhchoinníollacha agus coinníollacha íocaíochta;
- (h) cé acu atá nó nach bhfuil na coinníollacha íocaíochta atá molta ag an Moldóiv iomchuí agus uailmhianach, i gcomhréir leis an gcreat beartais um méadú, agus cé acu atá nó nach bhfuil siad fóinteach agus soiléir go leor chun gur féidir cistí a scaoileadh i gcás ina gcomhlíontar iad agus cé acu atá nó nach bhfuil na táscairí tuairiscithe atá beartaithe iomchuí agus leordhóthanach chun faireachán agus tuairisciú a dhéanamh ar an dul chun cinn atá déanta i dtreo na gcuspóirí foriomlána;

- (i) cé acu atá nó nach bhfuil coinne leis go ndéanfaidh na socruithe atá beartaithe ag an Moldóiv neamhrialtachtaí, calaois, éilliú agus coinbhleachtaí leasa, coireacht eagraithe agus sciúradh airgid a chosc, a bhrath agus a cheartú go héifeachtach chomh maith le cionta coiriúla a dhéanann difear do na cistí faoin tSaoráid a imscrúdú agus a ionchúiseamh go héifeachtach;
- (j) cé acu a léiríonn nó nach léiríonn an Clár Oibre Athchóiriúcháin go héifeachtach ionchur na bpáirtithe leasmhara ábhartha, lena n-áirítear parlaimint na Moldóive, comhlachtaí agus údarais ionadaíocha áitiúla agus réigiúnacha **a aithnítear go dlíthiúil**, comhpháirtithe sóisialta agus eagraíochtaí na sochaí sibhialta.
5. Chun críoch an mheasúnaithe ar an gClár Oibre Athchóiriúcháin arna chur isteach ag an Moldóiv, féadfaidh saineolaithe neamhspleácha cúnaimh a thabhairt don Choimisiún.

Airteagal 13

Cinneadh Cur Chun Feidhme ón gCoimisiún

1. I gcás measúnú dearfach, formheasfaidh an Coimisiún, trí bhíthin cinneadh cur chun feidhme, an Clár Oibre Athchóiriúcháin arna chur isteach ag an Moldóiv, i gcomhréir le hAirteagal 12 nó, i gcás inarb infheidhme, an Clár Oibre leasaithe arna chur isteach i gcomhréir le hAirteagal 14. [...] **Glacfar an cinneadh cur chun feidhme sin i gcomhréir leis an nós imeachta scrúdúcháin dá dtagraítear in Airteagal 27.**
2. Sa chinneadh cur chun feidhme ón gCoimisiún, dá dtagraítear i mír 1, leagfar amach na hathchóirithe lena mbaineann a bheidh le cur chun feidhme ag an Moldóiv, na réimsí infheistíochta a mbeidh tacaíocht le tabhairt dóibh agus na coinníollacha íocaíochta a eascraíonn as an gClár Oibre Athchóiriúcháin, lena n-áirítear an tráthchlár.

3. Sa chinneadh cur chun feidhme ón gCoimisiún, dá dtagraítear i mír 1, leagfar síos an méid seo a leanas freisin:
- (a) méid tascach na gcistí foriomlána atá ar fáil don Mholdóiv in aghaidh chomhlíonadh na coinníollacha íocaíochta, dá dtagraítear in Airteagal 10(1), agus na tráthchodanna sceidealaithe atá le scaoileadh, lena n-áirítear réamh-mhaoiniú, arna struchtúru i gcomhréir le hAirteagal 11, a luaith a chomhlíonfaidh an Mholdóiv go sásúil na coinníollacha íocaíochta ábhartha i bhfoirm céimeanna cáilíochtúla agus cainníochtúla arna sainaithint i ndáil le cur chun feidhme an Chláir Oibre Athchóiriúcháin;
 - (b) an miondealú de réir tráthchuid den mhaoiniú idir tacaíocht iasachta agus tacaíocht neamh-inaisíochta;
 - (c) an teorainn ama faoinar gá na coinníollacha íocaíochta deiridh le haghaidh na n-athchóirithe a chur i gcrích;
 - (d) na socruithe agus an tráthchlár chun faireachán agus tuairisciú a dhéanamh ar an gClár Oibre Athchóiriúcháin agus é a chur chun feidhme, lena n-áirítear, i gcás inarb iomchuí, trí bhíthin grinnscrúdú daonlathach dá dtagraítear in Airteagal 4 agus, i gcás inarb ábhartha, na bearta is gá chun Airteagal 23 a chomhlíonadh.
 - (e) na táscairí dá dtagraítear in Airteagal 11(2) chun measúnú a dhéanamh ar an dul chun cinn i dtreo bhaint amach na gcuspóirí ginearálta agus sonracha a leagtar amach in Airteagal 3.

Airteagal 14

Leasuithe ar an gClár Oibre Athchóiriúcháin

1. I gcás nach féidir leis an Moldóiv an Clár Oibre Athchóiriúcháin, lena n-áirítear coinníollacha íocaíochta ábhartha, a bhaint amach a thuilleadh, go páirteach nó go hiomlán, mar gheall ar imthosca oibiachtúla, féadfaidh an Mholdóiv Clár Oibre Athchóiriúcháin leasaithe a mholadh. Sa chás sin, féadfaidh an Mholdóiv iarraidh réasúnaithe a dhéanamh ar an gCoimisiún a chinneadh cur chun feidhme dá dtagraítear in Airteagal 13(1) a leasú.

2. Féadfaidh an Coimisiún an cinneadh cur chun feidhme a leasú, go háirithe chun athrú ar na méideanna atá ar fáil a chur san áireamh i gcomhréir leis na prionsabail faoi Airteagal 19, **i ndiaidh an nós imeachta scrúdúcháin dá dtagraítear in Airteagal 27.**
3. I gcás ina measann an Coimisiún go bhfuil údar le leasú a dhéanamh ar a Chlár Oibre Athchóiriúcháin de bharr na gcúiseanna arna gcur ar aghaidh ag an Moldóiv, déanfaidh an Coimisiún measúnú ar an gClár Oibre Athchóiriúcháin leasaithe i gcomhréir le hAirteagal 12 agus féadfaidh sé an cinneadh cur chun feidhme dá dtagraítear in Airteagal 13(1) a leasú gan moill mhíchuí, **i ndiaidh an nós imeachta scrúdúcháin dá dtagraítear in Airteagal 27.**
4. I leasú, féadfaidh an Coimisiún glacadh le hamlínte le haghaidh coinníollacha fócaíochta a leanann go dtí an 31 Nollaig 2028.

Airteagal 15

Comhaontú iasachta, oibríochtaí trína bhfaightear agus trína dtugtar iasachtaí

1. Chun an tacaíocht faoin tSaoráid i bhfoirm iasachtaí a mhaoiniú, tabharfar de chumhacht don Choimisiún, thar ceann an Aontais, na cistí is gá a fháil ar iasacht ar na margaí caipitil nó ó institiúidí airgeadais i gcomhréir le hAirteagal 224 de Rialachán (AE, Euratom) 2024/2509.
2. Déanfaidh an Coimisiún comhaontú iasachta leis an Moldóiv. Leagfar síos sa chomhaontú iasachta uasmhéid na hiasachta, an tréimhse infhaighteachta agus téarmaí agus coinníollacha mionsonraithe na tacaíochta faoin tSaoráid i bhfoirm iasachtaí. Mairfidh na hiasachtaí ar feadh 40 bliain ar a mhéad ó dháta shíniú an chomhaontaithe iasachta. Beidh méid an réamh-mhaoinithe agus na rialacha maidir le himréiteach an réamh-mhaoinithe sa chomhaontú iasachta.

Sa bhreis ar Airteagal 220(5) den Rialachán Airgeadais agus de mhaolú air, beidh méid an réamh-mhaoinithe agus na rialacha maidir le himréiteach an réamh-mhaoinithe sa chomhaontú iasachta.

3. Déanfar an comhaontú iasachta a chur ar fáil [...] do Pharlaimint na hEorpa agus don Chomhairle **an tráth céanna**.

Airteagal 16

Soláthar

1. Bunófar soláthar do na hiasachtaí ag ráta 9 % ón imchlúdach a leithdháiltear ar chlár geografach na Comharsanachta faoi Airteagal 6(2), pointe (a) de Rialachán (AE) 2021/947 agus úsáidfear é mar chuid d'fhorálacha lena dtacaítear le rioscaí comhchosúla.
2. De mhaolú ar an abairt dheireanach d'Airteagal **214** [...] (2) den Rialachán Airgeadais, déanfar an soláthar a íoc de réir a chéile agus a bhunú go hiomlán ar a dhéanaí nuair a eisíocfar na hiasachtaí ina n-iomláine.
3. Déanfar athbhreithniú ar an ráta soláthair gach 3 bliana ar a laghad ó dháta chur i bhfeidhm an Rialacháin seo i gcomhréir leis an nós imeachta dá bhforáiltear faoi Airteagal 31(5), an ceathrú fomhír, de Rialachán (AE) 2021/947.

Airteagal 17

Réamh-mhaoiniú

1. Tar éis don Mholdóiv an Clár Oibre Athchóiriúcháin a chur faoi bhráid an Choimisiúin, féadfaidh sí a iarraidh go scaoilfí réamh-mhaoiniú suas le 7 % den mhéid iomlán dá bhforáiltear faoin tSaoráid seo i gcomhréir le hAirteagal 6(1), tar éis tacaíocht chomhlántach a asbhaint, lena n-áirítear tacaíocht d'eagraíochtaí na sochaí sibhialta agus cúnamh teicniúil, agus soláthar d'iasachtaí.

2. Féadfaidh an Coimisiún an réamh-mhaoiniú a iarradh a scaoileadh tar éis ghlacadh a chinnidh cur chun feidhme dá dtagraítear in Airteagal 13 agus tar éis theacht i bhfeidhm an Chomhaontaithe Saoráide agus an chomhaontaithe iasachta dá dtagraítear in Airteagail 8 agus 15 faoi seach. Scaoilfear na cistí i gcomhréir leis an gcéad abairt d'Airteagal 19(3), agus faoi réir urramú na réamhchoinníollacha a leagtar amach in Airteagal 5.
3. Déanfaidh an Coimisiún cinneadh maidir leis an tréimhse ama le haghaidh eisíocaíocht an réamh-mhaoinithe, a fhéadfar a eisíoc i dtráinse amháin nó níos mó.

Airteagal 18

Cur chun feidhme tionscadal infheistíochta faoi Ardán Infheistíochta an Bheartais Comharsanachta

1. Chun tairbhe a bhaint as gearáil thacaíocht airgeadais an Aontais chun infheistíocht bhreise a mhealladh, cuirfear infheistíochtaí a thacaíonn leis an gClár Oibre Athchóiriúcháin chun feidhme i gcomhar le hinstiúidí airgeadais idirnáisiúnta i bhfoirm tionscadail infheistíochta arna bhformheas faoi Ardán Infheistíochta an Bheartais Comharsanachta.
2. Tar éis na coinníollacha íocaíochta uile **is infheidhme** [...] a chomhlíonadh go sásúil, glacfaidh an Coimisiún cinneadh lena n-údarófar scaoileadh cistí, dá dtagraítear in Airteagal 19(3). Socrófar leis an gcinneadh sin, i gcomhréir le hAirteagal 6(1), méid na gcistí atá le cur ar fáil i bhfoirm tacaíochta neamh-inaisíochta arna soláthar ag an Aontas le haghaidh tionscadail arna bhformheas faoi Ardán Infheistíochta an Bheartais Comharsanachta, agus méid an chúnaimh airgeadais i bhfoirm tacaíochta iasachta atá le scaoileadh leis an Moldóiv. Leagfar amach sa chinneadh sin freisin, i gcomhréir leis an gcóimheas a shocráítear sa Chomhaontú Saoráide dá dtagraítear in Airteagal 8(5)(c), an sciar den tacaíocht iasachta sin atá le cur ar fáil ag an Moldóiv mar chómhaoiniú le haghaidh tionscadail arna bhformheas faoi Ardán Infheistíochta an Bheartais Comharsanachta.

Airteagal 19

Measúnú ar chomhlíonadh coinníollacha íocaíochta, cistí a choinneáil siar agus a laghdú, rialacha maidir le híocaíochtaí

1. Dhá uair in aghaidh na bliana, cuirfidh an Mholdóiv iarraidh chuí-réasúnaithe isteach ar scaoileadh cistí dhá mhí ar a dhéanaí tar éis na hamlíne a shocraítear sa Chinneadh Cur Chun Feidhme ón gCoimisiún maidir le coinníollacha íocaíochta comhlíonta a bhaineann leis na céimeanna cainníochtúla agus cáilíochtúla a leagtar amach sa Chlár Oibre Athchóiriúcháin.
2. Déanfaidh an Coimisiún measúnú gan moill mhíchuí ar cé acu a chomhlíon nó nár chomhlíon an Mholdóiv na réamhchoinníollacha a leagtar amach in Airteagal 5 agus na prionsabail maidir le maoiniú a leagtar amach in Airteagal 10(3) agus cé acu a bhain nó nár bhain sí comhlíonadh sásúil amach maidir leis na coinníollacha íocaíochta a leagtar amach sa chinneadh cur chun feidhme ón gCoimisiún dá dtagraítear in Airteagal 13. I gcás ina gcinntí an Coimisiún gur aisiompaigh an Mholdóiv na coinníollacha íocaíochta ar íoc sé astu roimhe sin, laghdóidh an Coimisiún eisíocaíochtaí amach anseo de mhéid coibhéiseach. Féadfaidh an Coimisiún cúnaimh a fháil ó shaineolaithe, lena n-áirítear saineolaithe ó na Ballstáit. I gcás ina n-áirítear in iarraidh ar scaoileadh cistí nó in iarraidh ar íocaíocht céim a bhaineann le Caibidil 32, dá dtagraítear in Airteagal 22 [...](2), ní fhéadfaidh an Coimisiún cinneadh a ghlacadh lena n-údarófar scaoileadh na gcistí ach amháin má dhéanann sé measúnú dearfach ar chéim den sórt sin.
3. I gcás ina ndéanfaidh an Coimisiún measúnú dearfach ar chomhlíonadh sásúil na gcoinníollacha uile is infheidhme, cuirfidh sé **an Chomhairle** [...] ar an eolas gan moill mhíchuí, **sula nglacfaidh sé** cinneadh lena n-údarófar scaoileadh na gcistí a chomhfhreagraíonn do na coinníollacha sin. **Glacfar an cinneadh sin i gcomhréir leis an nós imeachta scrúdúcháin dá dtagraítear in Airteagal 27.** Maidir leis na méideanna sin, is é a bheidh sa chinneadh an coinníoll dá dtagraítear in Airteagal 10.

4. I gcás ina ndéanfaidh an Coimisiún measúnú diúltach ar chomhlíonadh aon choinníollacha de réir an tráthchláir, déanfar scaoileadh na gcistí a chomhfhreagraíonn do na coinníollacha sin a choinneáil siar. **Cuirfidh an Coimisiún an Chomhairle ar an eolas gan moill mhíchuí.** Ní scaoilfear na méideanna a coinníodh siar ach amháin nuair a bheidh údar cuí tugtha ag an Moldóiv, mar chuid den iarraidh ar scaoileadh cistí ina dhiaidh sin, go ndearna sí na bearta is gá chun a áirithiú go gcomhlíonfar na coinníollacha comhfhreagracha go sásúil.
5. I gcás ina gcinnfidh an Coimisiún nach ndearna an Mholdóiv na bearta is gá laistigh de thréimhse 12 mhí ón measúnú diúltach tosaigh dá dtagraítear i mír 4, laghdóidh an Coimisiún méid na tacaíochta airgeadais neamh-inaisíoctha agus méid na hiasachta i gcomhréir leis an gcuid a chomhfhreagraíonn do na coinníollacha íocaíochta ábhartha. Le linn na chéad bhliana den chur chun feidhme, beidh feidhm ag sprioc-am 24 mhí, arna ríomh ón measúnú diúltach tosaigh dá dtagraítear i mír 4. Féadfaidh an Mholdóiv a barúlacha a chur isteach laistigh de 2 mhí tar éis conclúidí an Choimisiúin a bheith curtha in iúl di.
6. Aon mhéid a chomhfhreagraíonn do choinníollacha íocaíochta nár comhlíonadh faoin 31 Nollaig 2028, ní bheidh sé dlite don Mholdóiv agus déanfar é a shaoradh, nó a chealú ón méid tacaíochta iasachta atá ar fáil, de réir mar is iomchuí.

7. Féadfaidh an Coimisiún méid na tacaíochta airgeadais neamh-inaisíochta a laghdú agus aon mhéid a caitheadh chun cuspóirí na Saoráide a bhaint amach a aisghabháil ón Moldóiv, lena n-áirítear trí fhritháireamh, nó chun méid na hiasachta atá le heisíoc leis an Moldóiv a laghdú nó aisíocaíocht luath na hiasachta a iarraidh i gcomhréir leis an gcomhaontú iasachta, i gcás cistí a íocadh go míchuí, i gcás cásanna sainaitheanta neamhrialtachtaí, calaoise, éillithe agus coinbhleachtaí leasa a dhéanann difear do leasanna airgeadais an Aontais, nó i gcás ina bhfuil údar inní thromchúiseach ann i ndáil leis na cásanna sin, ar cásanna iad nár cheartaigh an Mholdóiv, nó i gcás aisiompú céimeanna cáilíochtúla nó cainníochtúla nó i gcásanna ina bhfaightear amach, tar éis an íocaíocht a bheith déanta, nár comhlíonadh na céimeanna go sásúil, nó i gcás sárú tromchúiseach ar oibleagáid a eascraíonn as na Comhaontuithe Saoráide nó as na comhaontuithe iasachta, lena n-áirítear ar bhonn faisnéis arna soláthar ag OLAF nó tuarascálacha ón gCúirt Iniúchóirí. Cuirfidh an Coimisiún Parlaimint na hEorpa agus an Chomhairle ar an eolas sula ndéanfaidh sé aon chinneadh maidir leis na laghduithe sin.
8. De mhaolú ar Airteagal 116(2) den Rialachán Airgeadais, cuirfear tús leis an sprioc-am íocaíochta dá dtagraítear in Airteagal 116(1), pointe (a), den Rialachán Airgeadais ón dáta a chuirfear an cinneadh lena n-údaítear an eisíocaíocht leis an Moldóiv in iúl de bhun mhír 3 den Airteagal seo.
9. Ní bheidh feidhm ag Airteagal 116(5) den Rialachán Airgeadais maidir le híocaíochtaí a dhéantar mar chúnamh airgeadais, a chuirtear go díreach chuig stáitchiste na Moldóive de bhun an Airteagail seo agus Airteagal 23 den Rialachán seo.
10. Déanfar íocaíochtaí na tacaíochta airgeadais neamh-inaisíochta agus na n-iasachtaí faoin Airteagal seo i gcomhréir leis na leithreasuithe buiséadacha, mar a shocraítear sa nós imeachta buiséadach bliantúil, agus faoi réir an chistithe atá ar fáil, faoi seach. Íocfar na cistí i dtráthchodanna. Féadfar tráthchuid a íoc i dtráinse amháin nó níos mó.
11. Íocfar na méideanna tar éis an chinnidh dá dtagraítear i mír 3 i gcomhréir leis an gcomhaontú iasachta.

12. Beidh íocaíocht aon mhéid den tacaíocht i bhfoirm iasachtaí faoi réir iarraidh ar íocaíocht a bheith curtha isteach ag an Moldóiv san fhoirm a leagtar amach sa chomhaontú iasachta, agus i gcomhréir leis na forálacha a leagtar amach sa Chomhaontú Saoráide. [...]

Airteagal 20

*Trédhearcacht maidir le daoine agus maidir le heintitis a fhaigheann cistiú chun
an Clár Oibre Athchóiriúcháin a chur chun feidhme*

1. Foilseoidh an Mholdóiv sonraí cothrom le dáta maidir le faighteoirí deiridh a fhaigheann méideanna cistithe ar mó iad ná coibhéis EUR 50 000 go carnach thar an tréimhse 3 bliana chun athchóirithe agus infheistíochtaí faoin tSaoráid seo a chur chun feidhme.
2. I gcás na bhfaighteoirí deiridh dá dtagraítear i mír 1, foilseofar an fhaisnéis seo a leanas i bhformáid mheaisín-inléite ar leathanach gréasáin, in ord na gcistí iomlána a fuarthas, agus aird chuí á tabhairt ar na ceanglais maidir le rúndacht agus slándáil, go háirithe cosaint sonraí pearsanta:
 - (a) i gcás duine dlítheanach, ainm dlíthiúil iomlán agus uimhir aitheantais CBL nó uimhir aitheantais cánach an fhaighteora, i gcás ina mbeidh fáil uirthi, nó aitheantóir uathúil eile arna bhunú leis an reachtaíocht is infheidhme maidir leis an duine dlítheanach;
 - (b) i gcás duine nádúrtha, céadainm agus sloinne nó céadainmneacha agus sloinnte an fhaighteora;
 - (c) an méid a fuair an faighteoir, agus na hathchóirithe agus na hinfeistíochtaí faoi Shaoráid na Moldóive a rannchuidíonn an méid sin lena gcur chun feidhme.
3. Ní fhoilseofar an fhaisnéis dá dtagraítear i mír 2 i gcás inar baol nochtadh na faisnéise sin do chearta agus do shaoirsí na bhfaighteoirí deiridh lena mbaineann nó i gcás ina ndéanfaidh sí dochar tromchúiseach dá leasanna tráchtála. Cuirfear an fhaisnéis sin ar fáil don Choimisiún.

4. Tarchuirfidh an Mholdóiv go leictreonach na sonraí maidir leis na faighteoirí deiridh dá dtagraítear i mír 1 den Airteagal seo chuig an gCoimisiún uair sa bhliain ar a laghad, i bhformáid mheaisín-inléite atá le sainiú sa Chomhaontú Saoráide, dá dtagraítear in Airteagal 8(5)(l).

CAIBIDIL IV

Leasanna airgeadais an Aontais a chosaint

Airteagal 21

Leasanna airgeadais an Aontais a chosaint

1. Agus an tSaoráid á cur chun feidhme, déanfaidh an Coimisiún agus an Mholdóiv na bearta iomchuí uile chun leasanna airgeadais an Aontais a chosaint, agus prionsabal na comhréireachta agus na coinníollacha sonracha faoina bhfeidhmeoidh an tSaoráid, na réamhchoinníollacha a leagtar amach in Airteagal 5(1) agus na coinníollacha a leagtar amach sna Comhaontuithe Saoráide sonracha á gcur san áireamh, go háirithe maidir le calaois, éilliú, coinbhleachtaí leasa agus neamhrialtachtaí a chosc, a bhrath agus a cheartú, chomh maith le cionta a dhéanann difear do na cistí a sholáthraítear faoin tSaoráid a imscrúdú agus a ionchúiseamh. Geallfaidh an Mholdóiv go ndéanfaidh sí dul chun cinn i dtreo córais bhainistíochta agus rialúcháin atá éifeachtach agus éifeachtúil agus áiritheoidh sí gur féidir méideanna a íocadh go mícheart nó a úsáideadh go mícheart a aisghabháil.
2. Déanfar foráil sa Chomhaontú Saoráide maidir leis na hoibleagáidí seo a leanas atá ar an Moldóiv:
 - (a) a sheiceáil go rialta gur úsáideadh an maoiniú arna chur ar fáil i gcomhréir leis na rialacha is infheidhme, go háirithe maidir le calaois, éilliú, coinbhleachtaí leasa agus neamhrialtachtaí a chosc, a bhrath agus a cheartú;
 - (b) sceithirí a chosaint;

- (c) bearta iomchuí a dhéanamh chun calaois, éilliú, coinbhleachtaí leasa agus neamhrialtachtaí a chosc, a bhrath agus a cheartú, chomh maith le cionta coiriúla a dhéanann difear do leasanna airgeadais an Aontais a imscrúdú agus a ionchúiseamh, cistiú dúbailte a bhrath agus a sheachaint agus caingne dlí a thionscnamh chun cistí a míleithreasaíodh a aisghabháil, lena n-áirítear i ndáil le haon bheart chun athchóirithe agus tionscadail nó cláir infheistíochta faoin gClár Oibre Athchóiriúcháin a chur chun feidhme agus bearta iomchuí a dhéanamh chun déileáil le hiarrataí ar chúnamh frithpháirteach dlí ó OIPE agus ó údaráis inniúla na mBallstát maidir le cionta coiriúla a dhéanann difear do na cistí faoin tSaoráid, i gcás inarb infheidhme agus gan mhoill;
- (d) a áirithiú, chun críoch mhír 1, go háirithe maidir le seiceálacha ar úsáid na gcistí i ndáil le cur chun feidhme athchóirithe sa Chlár Oibre Athchóiriúcháin, go mbaileofar sonraí leordhóthanacha, agus go mbeidh rochtain orthu, i gcomhréir le prionsabail an Aontais i ndáil le cosaint sonraí agus leis na rialacha is infheidhme i ndáil le cosaint sonraí, maidir le daoine agus maidir le heintitis a fhaigheann cistiú, lena n-áirítear faisnéis faoi úinéireacht thairbhiúil, chun bearta an Chláir Oibre Athchóiriúcháin faoi Chaibidil III a chur chun feidhme;
- (e) údarú sainráite a thabhairt don Choimisiún, do OLAF, don Chúirt Iniúcháirí agus, i gcás inarb infheidhme, do OIPE, a gcearta a fheidhmiú dá bhforáiltear in Airteagal 129 de Rialachán (AE, Euratom) 2024/2509.

3. Déanfar foráil sa Chomhaontú Saoráide freisin maidir le ceart an Choimisiúin méid na tacaíochta airgeadais neamh-inaisíochta a sholáthraítear faoin tSaoráid a laghdú go comhréireach agus aon mhéid a caitheadh chun cuspóirí na Saoráide a bhaint amach a aisghabháil ón Moldóiv, lena n-áirítear trí fhritháireamh, agus chun méid na hiasachta atá le heisíoc leis an Tairbhí a laghdú nó aisíocaíocht luath na hiasachta a iarraidh i gcomhréir leis an gcomhaontú iasachta, i gcás cistí a íocadh go míchuí, i gcásanna sainaitheanta neamhrialtachtaí, calaoise, éillithe agus coinbhleachtaí leasa a dhéanann difear do leasanna airgeadais an Aontais, nó i gcás ina bhfuil údar imní thromchúiseach ann i ndáil leis na cásanna sin, ar cásanna iad nár cheartaigh an Mholdóiv, nó i gcásanna ina bhfaightear amach, tar éis an íocaíocht a bheith déanta, nár comhlíonadh na céimeanna go sásúil, nó i gcás sárú tromchúiseach ar oibleagáid a eascraíonn as an gComhaontú Saoráide nó as an gcomhaontú iasachta. Agus cinneadh á dhéanamh maidir le méid na haisghabhála agus an laghdaithe, nó maidir leis an méid atá le haisíoc go luath, urramóidh an Coimisiún prionsabal na comhréireachta agus cuirfidh sé san áireamh tromchúis na neamhrialtachta, na calaoise, an éillithe nó na coinbhleachta leasa a dhéanann difear do leasanna airgeadais an Aontais, nó an tsáraithe ar oibleagáid. Tabharfar an deis don Mholdóiv a barúlacha a thíolacadh sula ndéanfar an laghdú nó sula n-iarrfar aisíocaíocht luath.
4. Na daoine agus na heintitis a chuireann cistí chun feidhme faoin tSaoráid, déanfaidh siad aon chás amhrasta calaoise, éillithe, coinbhleachtaí leasa agus neamhrialtachtaí a dhéanann difear do leasanna airgeadais an Aontais a thuairisciú gan mhoill don Choimisiún agus do OLAF.

Airteagal 22

Ról chórais inmheánacha agus údarás iniúchóireachta na Moldóive

1. Maidir leis an gcuid den chistiú ón tSaoráid a chuirtear ar fáil mar chúnamh airgeadais, is féidir leis an gCoimisiún brath ar na húdaráis iniúchóireachta arna mbunú ag an Moldóiv chun caiteachas poiblí a rialú. De réir mar is iomchuí, beidh an Coimisiún ag brath freisin ar ghrinnscrúdú daonlathach breise dá dtagraítear in Airteagal 4(9).

2. Tabharfar tosaíocht sa Chlár Oibre Athchóiriúcháin sna chéad bhlianta dá gcur chun feidhme d'athchóirithe a bhaineann le Caibidil idirbheartaíochta 32, go háirithe maidir le bainistíocht airgeadais phoiblí agus rialú inmheánach, chomh maith leis an gcomhrac in aghaidh na calaoise, mar aon le Caibidlí 23 agus 24, go háirithe a mhéid a bhaineann le ceartas, éilliú agus coireacht eagraithe agus Caibidil 8, go háirithe maidir le rialú Státchabhrach.
3. Déanfaidh an Mholdóiv gan mhoill aon neamhrialtachtaí, lena n-áirítear calaois, arb iad ab ábhar do chinneadh príomha riaracháin nó breithiúnach, a thuairisciú don Choimisiún agus coinneoidh sí an Coimisiún ar an eolas maidir le dul chun cinn aon imeachtaí riaracháin agus dlí i ndáil leis na neamhrialtachtaí sin. Déanfar an tuairisciú sin go leictreonach, trí úsáid a bhaint as an gCóras Bainistíochta Neamhrialtachta, arna bhunú ag an gCoimisiún.
4. Beidh idirphlé rialta ag na heintitis dá dtagraítear i mír 1 leis an gCúirt Iniúcháirí, le OLAF agus, i gcás inarb iomchuí, le OIPE.
5. Féadfaidh an Coimisiún athbhreithnithe mionsonraithe córas a dhéanamh ar chur chun feidhme bhuiséad na Moldóive bunaithe ar mheasúnú riosca agus ar idirphlé le húdaráis iniúcháireachta, agus moltaí a eisiúint maidir le feabhsuithe ar na córais.
6. Féadfaidh an Coimisiún moltaí don Mholdóiv a ghlacadh maidir le gach cás nach ndearna na húdaráis inniúla, dar leis, na bearta ba ghá chun na nithe seo a leanas a chosc, a bhrath agus a cheartú: calaois, éilliú, coinbhleachtaí leasa agus neamhrialtachtaí a rinne difear do bhainistíocht fhónta airgeadais an chaiteachais arna mhaoiniú faoin tSaoráid, nó a bhfuil baol mór ann go ndéanfaí difear di, agus i ngach cás ina sainaithníonn sé laigí i gceapadh agus i bhfeidhmiú an chórais rialúcháin a chuir na húdaráis sin i bhfeidhm. Cuirfidh an Mholdóiv na moltaí sin chun feidhme nó tabharfaidh sí bonn cirt maidir leis an bhfáth nach ndearna sí amhlaidh.

CAIBIDIL V

FAIREACHÁN, TUAIRISCIÚ AGUS MEASTÓIREACHT

Airteagal 23

Faireachán agus tuairisciú

1. Déanfaidh an Coimisiún faireachán ar chur chun feidhme na Saoráide agus déanfaidh sé measúnú ar ghnóthú na gcuspóirí a leagtar amach in Airteagal 3. Beidh an faireachán ar an gcur chun feidhme spriocdhírthe agus comhréireach leis na gníomhaíochtaí a dhéantar faoin gComhaontú Saoráide, agus beidh sé gan dochar do na ceanglais tuairiscithe a leagtar amach faoi Rialachán (AE) 2021/947. Beifear ag súil leis go rannchuideoidh na táscairí dá dtagraítear in Airteagal 11(2) leis an bhfaireachán a dhéanfaidh an Coimisiún ar an tSaoráid.
2. Leagfar amach sa Chomhaontú Saoráide dá dtagraítear in Airteagal 8 rialacha agus módúlachtaí don Mholdóiv chun tuairisciú don Choimisiún chun críoch mhír 1 den Airteagal seo.
3. Cuirfidh an Coimisiún tuarascáil bhliantúil ar fáil do Pharlaimint na hEorpa agus don Chomhairle maidir leis an dul chun cinn atá déanta i ndáil le baint amach chuspóirí an Rialacháin seo. Déanfar an tuarascáil bhliantúil a chomhlánú dhá uair in aghaidh na bliana le cur i láthair ar staid na himeartha maidir le cur chun feidhme na Saoráide.
4. Cuirfidh an Coimisiún an tuarascáil bhliantúil dá dtagraítear i mír 3 ar fáil don Choiste dá dtagraítear in Airteagal 27(1).
5. Tuairisceoidh an Coimisiún ar dhul chun cinn chur chun feidhme Chlár Oibre Athchóiriúcháin na Moldóive i gcomhthéacs an scórchláir a bunaíodh faoi Rialachán (AE) 2024/1449.

Airteagal 24

Scórchlár Saoráide

6. Taispeánfaidh an Coimisiún dul chun cinn chur chun feidhme an Chláir Oibre Athchóiriúcháin sa scórchlár Saoráide, arna bhunú faoi Rialachán (AE) 2024/1449.

Airteagal 25

Meastóireacht ar an tSaoráid

1. Tar éis an 31 Nollaig 2027 agus faoin 31 Nollaig 2031 ar a dhéanaí, déanfaidh an Coimisiún meastóireacht neamhspleách *ex-post* ar an Rialachán. Déanfar measúnú sa mheastóireacht *ex-post* sin ar rannchuidiú an Aontais le baint amach chuspóirí an Rialacháin seo.
2. Bainfear úsáid sa mheastóireacht *ex-post* as prionsabail dea-chleachtais Choiste Cúnaimh Forbartha ECFE, lena bhféachfar ar baineadh amach na cuspóirí agus le moltaí a cheapadh d'fhonn gníomhaíochtaí a fheabhsú sa todhchaí.
3. Déanfaidh an Coimisiún torthaí agus conclúidí na meastóireachta *ex-post*, i dteannta a thuairimí agus a chuid beart leantach, a chur in iúl chuig Parlaimint na hEorpa, chuig an gComhairle agus chuig na Ballstáit. Féadfar an mheastóireacht *ex-post* sin a phlé arna iarraidh sin do Pharlaimint na hEorpa, don Chomhairle nó do na Ballstáit. Cuirfear torthaí na meastóireachtaí sin san áireamh nuair a bheidh cláir agus gníomhaíochtaí amach anseo á n-ullmhú agus acmhainní á leithdháileadh. Cuirfear an mheastóireacht *ex-post* sin agus na bearta leantacha ar fáil go poiblí.

4. Déanfaidh an Coimisiún na páirtithe leasmhara ábhartha uile a chomhlachú a oiread is iomchuí, lena n-áirítear an Mholdóiv, comhpháirtithe sóisialta, eagraíochtaí na sochaí sibhialta, i bpróiseas meastóireachta an chistithe ón Aontas a chuirtear ar fáil faoin Rialachán seo, agus féadfaidh sé, i gcás inarb iomchuí, féachaint le meastóireachtaí comhpháirteacha a dhéanamh i gcomhar leis na Ballstáit agus le comhpháirtithe eile i ndlúthpháirt leis an Moldóiv.

Airteagal 26

Tuairisciú ón Moldóiv i gcomhthéacs an Idirphlé Eacnamaíoch agus Airgeadais

1. Tuairisceoidh an tairbhí uair sa bhliain i gcomhthéacs an Idirphlé Eacnamaíoch agus Airgeadais ar an dul chun cinn atá déanta le linn an chuid sin dá Chlár Oibre Athchóiriúcháin a bhaineann le hathchóiriú a bhaint amach.

CAIBIDIL VI

FORÁLACHA CRÍOCHNAITHEACHA

Airteagal 27

Nós imeachta coiste

1. Tabharfaidh an Coiste, arna bhunú le Rialachán (AE) 2021/947, cúnamh don Choimisiún.
2. I gcás ina ndéanfar tagairt don mhír seo, beidh feidhm ag Airteagal 5 de Rialachán (AE) Uimh. 182/2011.
3. Maidir le gníomhartha cur chun feidhme dá dtagraítear in Airteagail 13(1) agus 14(2), i gcás nach dtugann an coiste aon tuairim, ní dhéanfaidh an Coimisiún an dréachtghníomh cur chun feidhme a ghlacadh agus beidh feidhm ag Airteagal 5(4), an tríú fomhír, de Rialachán (AE) Uimh. 182/2011.

Airteagal 28

Faisnéis, cumarsáid agus poiblíocht

1. Gan dochar do na ceanglais a leagtar amach faoi Rialachán (AE) 2021/947, rachaidh an Coimisiún i mbun gníomhaíochtaí cumarsáide chun infheictheacht an chistithe ón Aontas don tacaíocht airgeadais atá beartaithe sa Chlár Oibre Athchóiriúcháin a áirithiú, lena n-áirítear trí bhíthin gníomhaíochtaí cumarsáide comhpháirteacha leis an Moldóiv. Áiritheoidh an Coimisiún go ndéanfar tacaíocht faoin tSaoráid a chur in iúl agus go dtabharfar aitheantas di trí ráiteas cistiúcháin. Gníomhaíochtaí a mhaoinítear faoin tSaoráid, déanfar iad i gcomhréir le ceanglais chumarsáide agus infheictheachta i ngníomhaíochtaí seachtracha arna maoiniú ag an Aontas agus i dtreoirínte ábhartha eile.
2. Tabharfaidh faighteoir cistiú ón Aontas aitheantas go gníomhach d'fhoinsé an chistithe ón Aontas agus áiritheoidh sé infheictheacht an chistithe, lena n-áirítear, i gcás inarb infheidhme, trí shuaitheantas an Aontais a léiriú agus trí bhíthin ráiteas cistithe iomchuí ar a mbeidh na focail 'arna chistiú ag an Aontas Eorpach', go háirithe nuair a bhíonn na gníomhaíochtaí agus a dtorthaí á bpoibliú, trí fhaisnéis spriocdhírthe atá comhleanúnach, éifeachtach agus comhréireach a sholáthar do shainghrúpaí éagsúla, lena n-áirítear na meáin agus an pobal.
3. Cuirfear faisnéis, cumarsáid agus poiblíocht ar fáil i bhformáid inrochtana.

Airteagal 29

Teacht i bhfeidhm

Tiocfaidh an Rialachán seo i bhfeidhm an lá tar éis lá a fhoilsithe in
Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh.

Beidh an Rialachán seo ina cheangal go huile agus go hiomlán agus beidh sé infheidhme go díreach
i ngach Ballstát.

Arna dhéanamh sa Bhruiséil,

Thar ceann Pharlaimint na hEorpa
An tUachtarán

Thar ceann na Comhairle
An tUachtarán